

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, oživitnice itd.:
enos. olpna petstvarsta po 18 viz.
Poslano:
enos. olpna petstvarsta po 30 viz.
Izhaja vsak dan, izveniši ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bo: n.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Balkanska zveza.

(Dr. Ig. Zitnik.)

Et meminisse iuvat.

O političnih, kulturnih in narodopisnih razmerah na Balkanu je slovstvo jako bogato. Razni politiki, diplomati in učenjaki so zadnja desetletja napisali v raznih jezikih na cente knjig, razprav in spomenic. Z malimi izjemami pa imajo vsa ta zgodovinska raziskavanja in politična razmotrivanja to slabo stran, da so precej površna in še bolj pristranska. In temu se ne čudimo, ker po pregovoru vsak prosjak hvali svojo malho. Iz teh kalnih virov pa zajemajo dnevniki zgodovinarji, ki vsak po svojem kopitu prikuje članke in poročila za svoje čitatelje. In ti tlačani vidijo in slišijo tudi travo rasti. Imeti hočejo in tudi imajo prvo besedo, ki dela in pači javno mnenje. Ako je n. pr. nedavno pisal odlični sodrudič dunajskega dnevnika, ki ga čitajo tudi v višjih krogih, da je na potu za Jesenic do Trsta slišal povsod le italijansko govorico, ako čitamo v knjigi proslulega nemškega pisatelja, da Ljubljancani govorijo novogrški jezik, potem se ne smemo čuditi njihovim fantazijam o nerešenih vprašanjih na Balkanu.

Prepušimo še za sedaj ta preporna vprašanja mirovni konferenci v Londonu in zbranim zastopnikom evropskih velesil. Mnoge utegne zanimati tudi vprašanje, kako je nastala sedanja zveza balkanskih kraljevin proti Turčiji in kakšen bode njen konec. Nepopoljšiv romantik sem in kot tak sem porabil mnogo časa za proučevanje balkanske drame, ki so jo pisali stoletja nesrečni narodi z mečem in svojo srčno krvjo. Zgodovina ne pozna enake, tudi Shakespeare bi ne izumil pretresljivejše. Kar je govoril bulgarski pesnik Vazov o svojem narodu, to velja o vseh, ki jih je tlačila in dušila turška mōra: »O narod moj! V obličje tvoje zrem, ki ga je razoral trpljenja bōl, in plaka mi duša. Izmučene matere so ti dale življenje! Ne poznam in tu ti je glas usmiljenja, strah in groza je usoda tvojega bitja.«

Česar ni še uničil krvnik z ognjem in mečem, to je storila črna zavist, sovraštvo med narodi samimi. V obupu in smrtnih bolečinah so se klali med seboj za svoja borna ognjišča. In Evropa, ki vedno »plava na površju kulture«, je negovala turško strahovlado, da se je pekel smejal in vrisal veselja. Ko bi bile po berlinskem kongresu velesile poslale vsaka vsaj en polk v Solun, Bitolj in Skoplje in nekaj starih oklopnih sultanu pred vežo, izvršile

bi bile slovesno svojo obljubo in balkanski raji prihranile vsaj trideset let muke v klavnici, sebi pa zaslužen ostro obsodbo v zgodovini.

Hvala Bogu, peripetija v krvavi drami je dovršena, pričinja se četrti dejanje in naši potomci morda dožive peto in zadnje. Da pa se je izvršil prevrat in je nad Balkanom zasijalo solnce svobode, to ni za sluga velesil. To mnenje menda smemo še ponižno izreči. »Status quo« je dolgo časa kot črn oblak visel nad Balkanom, da so ga razgnali topovi balkanske zveze. In če grof Berchtold odslej drži roke v naročju, že dejstvo samo ga hvali, da je odklonil zanjko »status quo« in balkanski zvezi pustil proste roke. Ko pa bi bil grof Berchtold meseca junija minulega leta uporabil kot protektor na čelo balkanski zvezi, poravnal bi bil vse zmote in napake svojih prednikov za sto let nazaj, in danes bi mu z balkanskimi narodi navdušeno klicali vsi dobri in pravi Avstrijci: Slava! Danes bi si državniki ne belili las, kod naj teče meja bodoči Albaniji. Avstrijska zastava bi ponosno vihrala na svetilnikih ob Adriji do Valone . . .

Pa vrnimo se k vprašanju, kako je nastala balkanska zveza. O tem so mnogo pisali časniki med balkansko vojsko. Pri rokah imam razna poročila. Sodim, da sta v tem vprašanju najboljša vira bivši srbski ministrski predsednik dr. Vladan Georgević in grški pisatelj dr. Kleantes Nikolaides. Obširno pišejo tudi Mohamed Aišin, Neokles Kasasis in Bratter; toda ti trije hvalijo vsak svojo brado. Balkanska zveza ni najnovejša iznajdba. Že v 14. in 15. stoletju so se Bulgari, Srbi, Grki in Rumuni (Vlahi) skupno borili proti Turkom, ki so po vrsti pohodili vse. Poleg Albancev so se še najvstrajnejše otepali turških sršenov Vlahi v Tesaliji in Epiru ter Črnogorci. Buditelj velike grške vstaje je bil Konstantin Rhigas, ki je vse balkanske narode klical pod bojno zastavo proti trinogom in umrl mučeniške smrti leta 1799. Drugi znani vstaški organizator je bil Škender Ypsilanti, pribočnik carja Aleksandra I., ki je v Odesi osnoval tajno »družbo prijateljev« za svobodo balkanske raje. Po krimski vojski pa se je pričela žalostna doba, ko so se četaši ravšali med seboj. Šele leta 1888. je črnogorski knez Nikola predložil ruskemu carju Aleksandru III. načrt balkanske zveze pod protektoratom Rusije. Grški kralj naj bi bil častni predsednik te zveze z orožjem proti Turčiji. Stvar pa ni uspela.

Leta 1891. pa je javno izprožil to idejo dr. Georgević. Pisal je v obzorniku »Otačbini«: »Ta mozaik večjih in manjših narodov na Balkanu ne more postati homo-

gena narodna država. Po svoji zgodovini, veri in plemenu so ti narodi tako različni, da si bodo vedno nasprotovali, akoravno so si njihovi gospodarski in kulturni interesi podobni, večkrat tudi enaki. Nasprotniki so si Srbi in Bulgari, Slovani in Grki, kristjani in mohamedanci; sovražijo se celo rodovi istega plemena. Vsled tega že dva tisoč let ni miru na Balkanu. V nobenem narodu državna ideja ni pognala močnejših korenin. Ne mogočni Rim, ne zviti Bizanci, ne bulgarski Simeoni, ne srbski Dušani niso mogli na Balkanu ustanoviti organske državne celote. Skozi vsa stoletja so bili balkanski narodi zaželen plen različnih evropskih in azijskih osvobodilcev, ki so s svojimi armadami preplavljali te lepe in bogate dežele. Balkan je še danes lepa Helena, za katero se more vsak čas uneti nova strašna trojanska vojska. Mnoge velesile se pulijo za balkanske pokrajine, pa nobena ne bode imela stalne koristi. Mogočna Turčija je 500 let zvečila Balkance, pa jih ne more požreti in prebaviti. Avstrija je za Karola VI. osvojila vso Srbijo, a jo morala zopet oddati. Zadnji čas smo mislili, da si Avstrija in Rusija razdelite Balkan. Rusija je po krvavi vojski pridobila Bulgarijo, pa je tudi ni mogla prebaviti.

Kaj torej? Ali res ni upanja in sredstva, da se osvobode balkanski narodi? Da, mogoča je na Balkanu mogočna država, toda le s pogojem, da je Carigrad glavno mesto. Edina mogoča in praktična (!) rešitev je: Zveza avtonomnih, narodnih držav s Turčijo na čelu (!). Balkanske države naj si same uredijo in vodijo svoje notranje razmere, kakor hočejo, skleniti pa morajo čim prej vojaško in carinsko zvezo. Delegacije vseh balkanskih držav naj določijo skupno vnanjo politiko, svojo politično in gospodarsko neodvisnost pa naj branijo s svojimi armadami, katerim mora biti vrhovni poveljnik sultan. Ta armada bi šela nad poldrugi milijon bajonetov, nad tri tisoč topov in brodograja na treh morjih.

Dr. Georgević se sam začudi ideji, da bi turški sultan poveljeval krščanskim armadam. Pa pove tudi vzrok. Turčija ima namreč v Aziji še mnogo »blaga za topove« in pred 21 leti je bil sultan še po imenu suveren Bosne in Hercegovine. Danes bi dr. Georgević sodil in pisal drugače.

Obleganje Odrina.

Priobčil po bulgarskem izvirniku v »Utru« prof. Bezenšek.

Sofija, 4. januarja.

Poveljnik odrinske garnizije Šukri - paša je — kakor ga opisuje zad-

njič omenjeni dijak Tabakov v popolnem soglasju z drugimi, ki ga poznajo — človek, katerega se zaradi njegove strogosti, surovosti in trdosrčnosti vsi boje. Njega vsi Odrinčani sovražijo in kolnejo kot krivca mizerije, v kateri se nahaja okoli 200.000 prebivalcev. Zavoljo njegove trdosti in grobosti v obnašanju ga vsi imenujejo »Deli - paša«, to je nori paša.

Star je 60 let, z dolgo belo brado, osivelimi navzdol visečimi brkami, suhega lica, gostih obrvi, pod katerimi je njegov pogled strašen in divji.

Odrinski »monarh« Deli - Šukri - paša se boji osvete, in zaradi tega se čisto seli iz enega mesta v drugega — v drug »konak«, kjer misli biti bolj na varnem.

Rad jaha po mestu na svojem visokem črnem konju v spremstvu kakih deset žandarjev na konjih, — sami močni »Arnavti«, oboroženi od glave do pet. Najraje pa gre v novi oddelek mesta, Kara - agač, kjer je železniška postaja in kjer stanujejo vsi konzuli.

Pred konzuli imajo Turki velik rešpekt.

Pred početkom vojne so Turki sami razširjali vest, da so bulgarski vojniki, preoblečeni v turško obleko, napadli vas Čarikje pri Odrinu in poklali žene, otroke, starčke itd. To se je naznailo konzulom.

Angleški, francoski in ruski konzul so se podali osebno v navedeno vas. Ostali živi vaščani, večinoma Turki in Grki, so opisali konzulom natančno vse te grozovitosti in so enoglasno izjavili, da so povzročili to človeško klanje sami turški vojniki, in to »Anatolci«, to je došli iz Anatolije (Male Azije), takšni, ki ne razumejo, niti besede bulgarsko.

Konzuli so se podali potem k Šukri - paši ter mu izjavili, ako se še dogodi podobno klanje, potem vsi zapuste Odrin.

Paša je bil v veliki zadregi, začel se je opravičevati; izjavil je, da vzame stvar naznanje ter jih prijazno odslovil.

Tukaj je umestno omeniti, da Turki ob časih »svete« vojske proti »gjaurim« silno sovražijo vse kristjane. A najbolj sovražijo Bulgare, nad katerimi se hočejo na vsak način maščevati; zato jih preganjajo celo zaradi najnedolžnejših reči. Karkoli se zgodi v Odrinu, vsemu so krivi »Kara - gjauri«, to je črni gjauri (ali dobesedno »črni psi«). Tako je obča govorica po mestu med Turki.

Kake muke morajo trpeti Bulgari

LISTEK.

Krst pri reki Sirumi.

Prof. Anton Bezenšek.

Sofija, 5. januarja.

O Pomakih sem pisal splošno že na drugem mestu. Danes naj podam še nekaj črtic o tem do sedaj malo znanem, a sicer prav zanimivem ljudstvu.

Pomaki žive v rodopjskih planinah in na južnem podgorju Rodop. Največ jih je v okrajih Gjumjudžinskem (okolica Ahu - Celebijs s 50.000, Serskem s 60.000 in Dramskem s 35.000 Pomaki). Vseh skupaj bo okoli četrtil milijona. Govore bulgarski jezik, neko posebno narečje, ki je od jezikoslovcev malo proučeno. Turški le slabo znajo, v nekkih krajih celo nič ne razumejo turškega jezika, razven štetja in nekaterih prav navadnih izrekov.

Pomaki so torej ohranili svoj slovanski jezik, ne da bi imeli kakega pismenega spomenika. Dokler so bili kristjani, so imeli v cerkvi staroslovanski (cerkveno-slovanski) jezik. Ena takšna evangeljska knjiga je ohranjena še do

danes v rilskem samostanu, kamor je bila donesena iz pomaške vasi Krupnik potem, ko so bili Pomaki že odpadli od krščanske vere in sprejeli mohamedansko.

Vas Krupnik se nahaja v džumaljskem okraju, ne daleč od bivše bulgarsko-turške meje južno od Rodop. Steje okoli 400 hiš. Prebivalci so sami Pomaki. Ne daleč od tam leži vas Simitlijs s 300 hišami; vsi vaščani so Pomaki, kateri so večinoma jako premožni, kakor tudi Krupničani.

Odkar so ti kraji prevzeti od Bulgarov, je dobila vas namesto turškega imena (Simitlijs) bulgarsko lepo ime Borisovo.

To se mi je zdelo potrebno omeniti prej ko začnem opisovati svečaven obred, ki se je izvršil v vasi Borisovo dne 29. decembra pr. leta, ko so se vsi prebivalci odrekli mohamedanstvu in se pokristjanili.

Ko so po začetku vojne stopili bulgarski vojniki v vas, so bili navdušeno sprejeti kot težko pričakovani osvoboditelji. Tako lepega sprejema nikdar niso imeli po turških (pomaških) vaseh, še nasprotno, bili so celo zavratno napadeni, kakor n. pr. v Krdžaliji, kjer

so se potem bulgarski vojniki zaradi takega napada kruto maščevali.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi so se javili njihovi prvaki pri višjem duhovniku sosedne bulgarske župnije s prošnjo, da bi bili sprejeti po sv. krstu v naročje krščanske cerkve. Isto prošnjo so ponovili tudi pred mestno posvetno oblastjo.

Kakor cerkvena, tako tudi posvetna oblast sta jim to željo radi izpolnili.

Precej se je osnoval v vasi odbor, kateri je imel oskrbeti potrebno, da se izvrši krščenje simitlijskih Pomakov na posebno slovesen način.

Povabljeni so bili duhovniki iz sosednih krščanskih bulgarskih vasi, da pridejo k svečanosti in da izvršijo predpisane krstne obrede.

Dne 29. decembra zjutraj so začeli prihajati ljudje, na čelu z duhovniki in župani iz bližnjih in daljnih vasi v Simitlije.

Na prostoru pred občinsko hišo ob bregu reke Strume se je imel izvršiti krstni obred. Cel široki prostor je bil napolnjen s praznično oblečenim ljudstvom. Sedaj se začnejo približevati Pomaki, družina za družino. Postavijo se v redove starci, možje, žene, dekleta in otroci. Bilo je 760 oseb.

Da bo svečanost še večja, je prišel tudi en oddelek vojakov pod poveljnistvom polkovnika. Višji duhovnik je govoril nekoliko lepih besedi zbranemu ljudstvu na srce. Potem je dal polkovnik vojakom povelje: »Za molitvo kapo dole!« Kakor bi trenil in kakor bi povelje tudi Pomakom veljalo, so vrgli vsi svoje turške fese raz glave ter jih vrgli proč na tla.

A ženske so odgrnile svoje črne zgornje plašče (feredže) in pajčolane ter pokazale svoja radostna lica. Neko mlado dekle je reklo veselo: »Naveličale smo se že tega turškega črnila!«

Začnejo se molitve in ceremonije, kakoršne so predpisane v obredu pred krstom. Dva duhovnika sta hodila med »katehumeni« in enega za drugim popraševala, kako krstno ime si bode izvolil.

Izbirali so si imena, kakoršna so pri Bulgarih najbolj navadna: Sulejman je postal Hristo, Ahmed — Petko (Peter), Ehdem — Stojan, Mehmed — Georgij, Osman — Ivan itd. A neki mlad močan fant, sin turškega duhovnika (hodža), je stopl pogumno naprej ter rekel duhovniku: »Oče, prosim, jaz bi si želel ime Ferdinanda.«

v Odrinu, o tem vam naj priča sledeča resnična dogodka:

Ako hoče kak Cigan kristjanu škodovati — v Odrinu so zares Cigani bolj ljuti kot Turki — tedaj samo veli vojakom: »ta in ta je komita«, (to je starodavno ime za bulgarske ustaše), »vlopite ga, nevaren je za carstvo sultanovo!« In precej ga zaprejo in postavijo pred vojaško sodnijo.

Z jetniki delajo najgroznejše; še kožo bi jim odrli, ako bi se mogla v denar spraviti.

Jetnik je primoran živeti v največji mizeriji, pri tem mora pa še za vse — tudi za najmanjšo in najpreprostejšo reč — drago plačevati.

Na primer za kos kruha mora plačati četrt medžidije, to je blizo ene krone; za čašo vode groš do dva groša itd.

A kakšni so prestopki, ki so jih Bulgari zakrivali? Morebiti je tak siromak odtrgal lato od plota, da bi si zanetil ogenj; ali se je približal džamiji Sultan - Salimovi, tam, kjer je od granat razrušena, pa ni pokazal ruševinam posebnega spoštovanja, ... ali pa je prodajal po ulicah vodo. To je namreč v teh hudih časih, ko celo pitne vode primanjkuje, najnovejša trgovina, za katero so si pridržali monopol samo Turki in Cigani. Taki in enaki so prestopki, za katere mora kristjan v ječo.

Se to je treba omeniti: Po ulicah je vedno jako živahno; ako pa kdo obstoji in se ozre v kakšen predmet, precej je sumljiva oseba, katere se mora zapreti.

A kako je z bolnimi in ranjenimi?

Vsa večja državna in zasebna poslopja so prirejena za bolne in ranjene. Ne vprašajte me, kako. Vendar je še nekoliko boljše, kakor pa ležati na ulici. V vseh bolnišnicah primanjkuje prostora že od samega početka vojne.

Ko prihaja avtomobil z ranjenci od postaje Kara-agač, postoji pred vsako tako hišo, in sofer povprašuje: »Ali imate kaj prostora za ranjence?« — Odgovor: »Nimamo.« In tako gre naprej do kraja mesta. Nazadnje, ako jih ni mogel raztovoriti po hišah, namenjenih za bolnike, pusti jih tam, kjer je pač kakšna streha.

O zdravnikih in zdravilih govoriti, je skoraj nemogoče. Ako se pomaga le za silo ranjencem, to je vse; a kdor je notranje bolan, zanj se nikdo ne briga.

Še sladkorne vode ali sirupa jim ne morejo dati, ker v celem mestu ni trobe sladkorja.

V Odrinu se je pojavilo tudi neko-ako slučajev kolere. A česti so slučaji tifusa in črnih koz ali osepnic.

Odkar so začeli vsi nesoljeno hrano uživati, ni več nobene hiše brez bolnika.

Zdravniki sami so zboleli vsled pretežkega dela. Njih je pač znatno premalo z ozirom na ogromno število bolnikov in ranjencev.

Na koncu še nekaj o sporočilih, da so turške ženske (hanumke) hodile prav v bojno črto obvezavati ranjence. O tem so pisali razni evropski časopisi, ki so na glasu kot dobro informirani. Na tem ni pičice resnice!

Na bojišču so bile same usmiljene sestre, večinoma krščanske, ne pa Turkije. Nobena Turkinja ni šla svojim na pomoč. — Tako govori odrinski po-

ročevalec.

Jaz pa si pojasnjam to zmoto evropskih dopisnikov tako-le: Usmiljene sestre so črno oblečene, a Turkije niso sijo tudi črna ogrinjala (feredže); lahko mogoče je torej, da je kakšen dopisnik ene z drugimi zamenjal po pomoti, ali vsled prebujne turkofilske fantazije.

Sploh pa se je o tej vojni mnogo poročalo v razne časnike, morebiti »bona fide«, kar sicer ni bilo resnično. V tem oziru bo zgodovina morala še mnogo popravljati.

Amicus Plato, sed magis amica veritas.

Družba sv. Rafaela.

Občni zbor Družbe sv. Rafaela v Ljubljani, dne 19. decembra 1912, v Rokodelskem domu.

Občni zbor vodi in otvori z običajnim pozdravom podpredsednik profesor dr. Janežič.

Izjava: Cilj Rafaelove družbe je varovati izseljence. Naše društvo je sicer skromno z ozirom na sredstva, ki so mu na razpolago, a je kljub temu že veliko dobrega storilo marsikateremu izseljencu tako v gmotnem kakor tudi še veliko bolj v moralnem oziru. Njen pomen in namen je priznala tudi cerkevna oblast, ki je pred kratkim izdala na vsa podrejena cerkvena mesta navodila, da je dolžnost cerkve propagirati idejo naše družbe med širšo javnost.

Predsednik dr. Pegan poroča, da se je glede akcije kolodvorskih misijonov storil že velik korak. Enaka podjetja so skoraj v vseh večjih mestih in so večinoma povsod v rokah III. reda. Od tukajšnjega voditelja III. reda, č. p. Ernsta, ima že zagotovilo, da si upa dobiti 40 do 50 žensk, ki se bodo posvetile tej akciji. Južna železnica je dovolila za našega poslujočega tajnika prostoro peron-karto, da bo lahko interveniral na kolodvoru pri dohodu in odhodu izseljencev. Delo v društvu se je zelo pomnožilo. V preteklem poslovnem letu smo dosegli 1770 opravičnih števil.

Družbin tajnik deželni oficial Jernej Erman poda tajniško poročilo, iz katerega povzamemo v glavnem: Od bor je imel v preteklem letu 10 sej. Pri knezoškofijskem konzistoriju so se storili tozadevni potrebni koraki, da se duhovščina še bolj pritegne k naši družbi. Pri otvoritvi gradbenih del belokranjske železnice je prevzela družba na iniciativo prof. Jarca posredovanje za delo. Toda ker so se delavci in obrtniki vedno prepozno oglašali, ni imela ta akcija veliko uspeha. Na poročilo nekega hrvaškega salezijanskega duhovnika iz Punt Arenas v užni Ameriki o žalostnih verskih in narodnih razmerah ondolnih hrvaških izseljencev sta se poslala tja dva velika zaboja knjig. Od zadnjega občnega zbora se je oglasilo v pisarni 352 izseljencev, katerim so se dala za pot potrebna navodila, dalje društveni znaki in priporočilni listki. Blagajniško poročilo je podal poslujoči tajnik Rus. Od dohodkov bi bilo omeniti podpori deželne odbora 1000 kron in centrale Rafaelove družbe na Dunaju 900 K. Skupnih dohodkov je družstvo imelo 2449 K 92 h, stroškov pa 1948 K 10 h.

Na predlog dr. Pegana se volijo v odbor: dr. Pegan, dr. Janežič, Kristan,

Kocmur, Sajovic, Erman, dr. Krek, Goštinčar, p. Teodor, Moškerc, Jan. Ev. Kalan, Orehek, Smrekar, Čok in Tul. Namestnikom: dr. Zajc, Černič, Kerže, Novak in Zabukovec. Revizorja ostane-ta še nadalje Matelič in Martinc.

Pri slučajnostih se na predlog župnika Kalana sprejme, da se bo obhajala vsako leto Rafaelova nedelja, in sicer dopoldne sveta maša s pridigo in popoldne občni zbor Rafaelove družbe.

Dalje se je sklenilo, da se bo obrnila družba na knezoškofa s prošnjo, da se enkrat izda pastirski list, ki bi obravnaval izključno izseljeniško vprašanje. — Glede propagande in agitacije za našo družbo se na predlog dr. Pegana sklene, da se naprosijo vsi naši poslanci in govorniki, da na shodih obravnavajo tudi izseljeniško vprašanje in opozarjajo ljudstvo na našo družbo. Dalje da deželni odbor županstvom potom spomence naroči, da opozarjajo izseljenice na družbo in da se tudi na županskih shodih obravnava to vprašanje.

Slovaško pismo iz stolice nitranske.

Ugledni činitelji in narodni delavci pri nas na ogrskem Slovaškem tožijo, da je naše slovaško ljudstvo primorano iskati si službo v tujini, od koder se mladane zmiraj telesno in duševno pokvarjeno vrača domov. Zdaj mislijo na to, kako bi se te žalostne razmere kolikor mogoče omejile. Dolgo so trpeli, da so židje uboge slovaške delavce imeli za sužnje, zahtevali od vsakega para 10 do 20 K posredovalnine, ali pa da so jih takimenovali »partajfirarji« ali »gospodarji« do ko-že odirali. Zdaj mora biti tem nezdravim socialnim razmeram enkrat za vselej konec. Slovaški delavci se morajo organizirati. Posamezni delavci so kapitalistom igrača, organizirani delavski sloji bodo pa močna obramba proti židovskemu samovoljnemu izkoriščanju. Na Češko in Moravsko hodi vsako leto na tisoče slovaških delavcev, a njih »gospodarji« doma ne znajo, kako tam žive in v kakšnih razmerah. Ker se pa vrše dogovori za polétenko delo že pozimi, zato pozivlja neki slovaški rodoljub v »Slovenských Ludových novinách«, naj se začne že zdaj z organizacijo slovaških delavcev, namenjenih po služku v tujino. Pisatelj meni, da naj prevzamejo vlogo posredovalcev dr. Kl. Zurek, organizator moravske mladine in z njim vred moravsko in pa češko katoliško kmetiško društvo. In tako bi prišlo h kruhu na tisoče ogrskih Slovakov tja, od koder bi se vračali na zimo domov z lepim prislužkom, versko vzneseni, pravno nepokvarjeni, kulturno bolj izobraženi. Ako se ta načrt uresniči, pa bo lep kos socialnega dela dovršen. — Naša mladina se je izredno veselila na letošnje božične praznike. Uprioriti se je namreč imela božična igra: »Chvala Bohu, už je stol (miza) prikrytý« in po vsem Slovaškem znana veselogra: »Kubo«. Prireditelji so prosili, da se jim dovoli uprioritev teh dveh iger. A vlada jim je prošnjo zavrnila. Dotični odlok madžarske vlade se je takole glasil: »Uprioritev slovaške predstave v Lubinu ni dovoljena, ker se je bati, da bi panslavistični agitatorji z ozirom na sedanje politične dogodke

podvzgli ljudstvo k vstaji proti madžarskemu narodu.« Same pretveze, dihati nam ne puste, to je to. Lehko si mislite, gospod urednik, kako zavidamo zlato svobodo našim slovanskim bratom v Macedoniji, katere so rešili izpod krutega turškega jarma hrabri balkanski junaki. A kdaj zasije slovaškemu, v Evropi priznано najbolj zatiranemu narodu dan zlate svobode? Kdaj bo vendar že konec madžarskega nasilja?! — Slovaški časnikarji so sklenili ustanoviti »Penzijski fond za slovaške žurnaliste in pisatelje.« Pravila za podobni zaklad je bil že izdelal Ljudevit Turza-Nosický, a sedaj je bila ta misel vnovič sprožena in so pripravili za fond že v tiru. — Leta 1913. bomo praznovali Slovaki tri slavnosti. Dne 15. prosinca se bo obhajala stoletnica smrti Antonina Bernolaka, ustanovitelja slovaške književnosti. Dne 8. svečana bo lepa narodna slavnost v spomin S. Tomašika, avtorja vseslovanske himne: »Hej Slovani.« A dne 4. velikega srpana bo petdesetletnica ustanovitve »Maticе Slovenské«, ki jo je pa ošabna »kulturna« madžarska vlada razveljavila, njeno last konfiscirala, a poslopje porabila za sodišče. Jasno je, kako žalostno življenje živimo Slovaki pod madžarskim nasiljem. Tako življenje ni življenje srečnih svobodnih narodov, ampak življenje sužnega rodu. Žalostna je naša usoda, zakaj: »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, ki so pod svetlim solncem sužni dnovi,« kakor pravi vaš veliki pesnik Franc Prešeren. Ali če je še daljši noč, naposled le mora napočiti dan. Trdno smo prepričani, da tudi nam slejkoprej zasije solnce svobode, da bomo na svoji zemlji svoji gospodarji, zakaj »vsaka sila do vremena.«

Slike iz belgrajske bolnice.

Srbske matere.

(Iz pisma bolniške strežnice.)

V prvo rezervno bolnišnico v Belgradu so med drugimi prinesli težko ranjenega Živojina Lazića iz Sinoševica, kateremu je krogla raztrgala obe očesi, tako da je popolnoma oslepel.

Vsem je bilo težko z njim govoriti; ti iskreni ljudje, ki so sami postavili svoje življenje na oltar domovine, niso našli primernih besedi, s katerimi bi nesrečnika tolažili. Istotako tesno je bilo obiskovalcem. Toda nekega dne sem prisostvovala prizoru, ki se zdi kakor da bi bil izmišljen.

Stopila sem v sobo in nesla Laziću čaj.

Poleg njegove postelje dobim njegovo mater. Prišla je obiskat sina. Gledam jo. Zdi se mi, da ni nad štiridesetletna, čeprav sama trdi, da ji je 60 let. Prav nič ni bila potrta; videti je bila jako mirna.

Nisem vedela, kaj naj ji rečem. Končno jo ogovorim z običajnimi besedami:

»Slišala si za Živojina, kaj ne, pa si ga prišla obiskat?«

»Tako je, sestra. Ko sem dobila pismo, sem takoj mislila, da je od njega. Neko dete mi je prečitalo pismo in ko sem razumela, kaj mi sporoča, sem se podala na pot.«

»No, vidiš, sin ti je živ in zdrav, hvala Bogu. Nesreča je pač hotela, da je izgubil oči.«

»Ni mi žal, sestra, njegovih oči, da jih je tako izgubil. Ne bilo bi mi žal niti tedaj, ako bi bil življenje izgubil, kajti dobro vem, zakaj je odšel od doma. Tudi ded mu

Potem se je vršilo po redu krščenje. Vsak je imel svojega botra ali botro. Duhovnik je nato po starem obredu potopil v vodo novega kristjana in izpregovoril besede: »Jaz te krstim v imenu Boga Očeta, Sina in Svetega Duha.« Čim je dotičnik prišel od krsta, so ga navzoči kmetje-kristjani navdušeno pozdravljali, stiskali mu roko in mu čestitali sv. krst. Ako je bila žena, obdale, so jo kmetice, božale jo po licu, poljubovale jo in ji vezale ruto na glavo, katero je pri krstu v dar dobila. Moški pa so dobili od botrov kapice (čamre), kakor jih Bulgari nosijo — namesto poprej zavrženih fesov.

Ko se je cerkveni obred končal, se je začela zabava. Pelo se je, plesalo narodni horo, veselje in rajanje je trajalo do poznega večera.

Mohamedanci so v enem dnevu spet osvojili vse bulgarske narodne običaje, in zato so bili radostno sprejeti v sredino svojih krščanskih bratov.

Tako je vas Simitli dobila ne samo novo ime Borisovo, ampak začelo se je v njej novo življenje: izginila je odtod vsaka sled turškega vladanja.

Istega dne je prišla v Borisovo deputacija Pomakov iz vasi Krupnika, da prosí duhovnike, naj bi tudi k njim prišli krščeati.

Ta v prekrasnem predelu ležeča vas šteje več prebivalcev kot Borisovo in v nekaj dneh se bo tam ponovila redka svečanost, kakršna je bila tukaj.

Naudušen svobodamislce.

Mende je blu na sveteh Treh Kralu dan — če se na motm; tkula ukul anajsth dupoune je mogl bt, ke je pršou Naglič gor ud »Narodnga doma« preke Tibuli, ke preke železnškem prelaze, ke mu je glih pred nusam zaperu železnš paznk tista ugraja, de ni mogu čez čez železnš tir.

»Oho, kua je pa tu za ena manera?« razjezu se je Naglič in nahrulu železnškega paznka. »Tu je nasramnas tlela men glih pred nusam ugraja zaperat!«

»Nej na zamerja, gspud! Jest morm zaprt ugraja, ke pride zdela naglič iz Trsta: ni drgač,« upravičvou se je pu-

niž železnš paznk in se ustupu iz ena zamazana fana u rok zraven Nagliča.

»Kaj mene briga naglič iz Trsta! Jest sm Naglič iz Iblane in dumačini morja vnder mt prednat pred tujcem, ke kar sfrčaja skuz Iblana in se kumi tulk časa ustauja na iblanskem kuludvore, de s more člouk kupt ena iz šupknam nabasana žemlica.«

»Šklefete — šklefete — šklefete« smuknu je tržašk naglič mem iblanskega Nagliča.

»No, a b na blu bl praviln, de b zaprl tržaškmu nagliču ta čas pot, de b iblansk Naglič in še druh lde, ke tlela čakaja na udrešejne, pršli čez tir?«

»Jejdeteta, jejdeteta; kua pa uni mislja — — —«

Jest mislem, kar jest čm; a na veste, de sm svubodamislce!

»A tku! Pol je pa dobr.« reku je na tu železnš paznk in udperu tista ugraja. »Zdela nej pa hitr smukneja čez, pa nej s natiem mislja, de sa šli uni preh čez in de je mogu tržašk naglič na nh čakati, de sa čez pršli.« Nasvetvu je železnš paznk iblanskemu svubodamislmu Nagliču, mu prezenturu s fanca in udmaširu nazaj u soja kuliba.

»Kua s se pa prerekvou tlela iz železnškem paznkam?« prašu sm jest iblanskega Nagliča, ke sm glik takat prsupihu du železnškega prelaza, ke je tou jt Naglič čez.

»Eh, tlela m če en železnš paznk naprej predpisvat, kua nej s jest mi-

slem. Men, svubodamislce, pumisl! Jest s vnder mislem kar jest čm, a ne; jest svubodamislce! Sej je tu že en vele škandal, de pesti mene, iblanskega Nagliča, tlela čakati, de uide naprej en tržašk prtepenc, en tržašk naglič. Kene, mi uma mogli tlela murde enkat dauke plačvat in še druge dumvinske breme-na nost na hrbe, a ne; tu t pa sfrči skus Iblana ket kašna pušast, in še nazaj t na pugleda; pa morma mi tlela najnga čakati in soj dragucen čas tratet! Na use zadne, ke se tlela čez tu gor držim, m če pa še naprej predpisvat, kua nej s mislem! Ja, tu t puvem: člouk b se kar zgrizu ud jeze, če tu pumisl in pre-udar. Še enkat nej se m kej tacga pr-peti, men svubodamislce, pa na vem, kua um naredu.«

»Za kua pa nis noga pustavu tismu tržaškmu nagliču, de b se nad no spu-teknu in se kela u graben prekucnu?« »Pena z luč! Takmu kulose um noga pustavlu; misleš, de sm prsmojen? Kono, de m ja u zmečkou!«

»Ja, kol pa mouč pa tih bod, če se tega na upaš! A na veš, de gre muč zmeri pred pravica?«

Kua men mar! Jest sm svuboda-mislce, pa je vn.«

»Kua pa je prouzaprou tu, svuboda-mislce? Kua pa tu prouzaprou pumen? Sej jest tud še nism nekol nubenga prašu, kua nej mislem. Pol sm ja jest tud svubodamislce, a ne?«

»Oh, Pepe; svubodamislce, tu je tku neki dobrga, tku neki nazročensk prje-

je padel v boju; a naj je, hvala Bogu, zato smo sedaj mi svobodni. Imam, hčerka, še enega sina. Tudi on je v vojni. Ne vem, kaj je z njim. A ni mi žal niti zanj, ako umrje. Vsa ta deca tu, vidiš, je moja deca, Da, gotovo . . .

Starica si obriše solzo, ki ji je po sili privrela v oko, in čisto osramočena se čuti vsled tega. Potem pa nadaljuje:

»Veš, hči, žal bi mi bilo, ako bi bil pri kraju izgubil oči. Srce bi mu iztrgala. A tako — naj umrje! Vse ljudstvo bo molilo za dušni pokoj tistih, ki so padli.«

Starka se prekriža.

»Pa kaj imaš, mamka, od česa živeti?«

»Imam, hči, ne smem reči, da nimam. In dokler bom živa jaz in moj mlajši sin, mi živoin ne bo umrl od lakote. Pa tudi po moji smrti ne bo ostal brez varstva. Ker je za narod izgubil oči, ga tudi narod ne bo zapustil, ako bi, kar Bog ne da, prišel v silo. Ne bo umrl od lakote, ne!«

Srbski narod ima bodočnost.

Dedek.

Ko so v ginekološki oddelek v Belgradu prinesli prve ranjence z Merdarja in Bujanovca, pride nekega dne v bolnico star dedek.

»Ali je, sestra, že prišel moj sin? Moj Panta, Panta Matović, a?«

»Ne še.«

»Tako. Potem še pride. Naznanil mi je; iz Vranje pride bolan. Da.«

Nato stopi v sobo k ranjencem. Ravno je bil ondi dopisnik dunajske »Zeit«.

Dedek gre po sobi pa pozdravlja:

»Bog z vami, otroci, in srečne vam rane daj Bog . . . Da, da . . . Tako, junaki moji . . . Seveda . . . Ne bodi vam žal za življenje, ne; živeli boste, ker ste osvobodili brate . . . Kosovo, Kosovo, da . . . Kosovo ste osvobodili, junaki moji. No, vidite, božjo pravico. Svoje ste osvobodili, niste tujega ukradli.«

Dunajski poročevalec posluša in gleda starčka ter prosi zdravnika, da mu prevede njegove besede.

Dedek pa nadaljuje:

»Vidite, otroci, tudi jaz imam sina edinca; ravno pred mobilizacijo je vstal z bolniške postelje. Imel je pljučnico. Zdravnik v Valjevu mu je rekel: »Slab si, bolan, ne hodi.« — Kako slab?

Pravim doktorju: Kako naj ostane z ženskami, da se mu bodo smejali; ni slab ne, ko je na nogah. Ako pa zbolí — no, hvala Bogu, saj so bolnice, se bo pa zdravil, seveda. In glej, sedaj mi naznanja, da je bolan. Naj je. Pozdravil ga bom, potem naj pa zopet gre. Da, bogme, naj gre, ne pa sedi. Naša je ta posest, naša in ne tuja.«

Dopisnik lista »Zeit« posluša, ko mu zdravnik prevaja starčkove besede in — molči. Morda že davno ni več veroval v plemenitost človeškega srca.

Dedek pa ves vesel in veder pripoveduje dalje o sinu, raduje se nad uspehi srbske vojske, slavi ranjence in se ves blažen smehlja . . .

Zopetni razgovor „Slovenčevega“ londonskega poročevalca z dr. Novakovičem in dr. Danevom.

London, 8. januarja 1913.

Danes sem zopet obiskal delegate. Najprej sem šel do dr. Daneva. Ker ga pa nisem dobil doma, me je v njegovem imenu njegov tajnik g. Angelov po prijaznem pogovoru povabil, da naj se oglasim ob dveh. Tako sem imel pol-drugo uro časa, pa sem šel v Hyde Park-hotel, da obiščem med tem srbske delegate, tem bolj, ker sem se nadejal tam najti g. Čedomirja Mijatovića. Našel sem edinega g. Novakovića in še ta je bil na potu k obedu. Treba je bilo hiteti.

Gospod Novaković je bolj redkobeseden človek, morda celo nezaupljiv, kakor sem imel že zadnjič priliko namigniti in kakor mi je zatrjeval njegov prijatelj g. Mijatović. »Dober dan«, pravi, mi poda roko ter me držeč zanjno vodi do mize. »Kakor vidite, sem na potu na ručak, pa vseeno malo počakam. Naredili smo konec turškemu zavlačevanju, da smo suspendirali pogajanja. Koliko časa bo to stanje trajalo, naravno ne vemo, ker odvisi od Turkov, dasi oni pravijo, da bomo morali mi začeti ter k njim priti, češ, da smo mi, ki smo pritirali stvar tako daleč. Ker je po verodostojnih poročilih pričakovati, da Odrin v kratkem pade, bo s tem več nego polovica vseh vprašanj, z vojno odškodnino vred, rešena, ki tudi ne bo tako težavna zadeva. Zdaj nimamo mi s Turki nič več opraviti. To je stvar velesil, ki bodo intervenirale na en ali drug način v prilog miru.

Z Albanijo so velike težave. Njene meje bi radi potegnili notri v Srbijo, vsak kraj, kjer je le en Albanec, hočejo narediti albanski. Zlasti mesta bi nam radi vzeli, ki so najvažnejša. **A mi mest, ki smo jih zasedli, ne damo. Kdor jih hoče imeti, jih mora vzeti.** Dasi ni v njeno korist, skuša Avstrija doseči kar najširše meje zanj, a druge vele-

sile se trudijo, da se to vprašanje reši pravično.«

Ob dveh sem bil v Ritz-hotelu. Dr. Danev je bil še pri lunchu; moral sem malo v krasni lounge. V malo minutah je prišel pome ter me peljal v svojo sprejemno sobo v prvem nadstropju. Ko sva bila sama, je zopet podaril, da me prav dobro razume, če govorim slovensko ter povedal, da govori več slovanskih jezikov, tudi lužiško-srbski razume, zlasti pa govori češčino, manj poljščino.

Podal sem mu »Slovenca«, v katerem je izšlo moje poročilo o prvem intervjuu ter rekel: »Žal mi je, da moram to priliko porabiti, da Vam razkrijem neko nelepo našo lastnost, ki se ne straši oglašati se celo o zadevah, ki se tičejo važnih interesov bratskih nam narodov. Neki slovenski list je o mojem poročilu glede tega, kar sva zadnjič govorila, poslal po svojem dunajskem dopisniku v svet trditve, da jaz nikdar nisem govoril z Vami ter sem si ves interview izmislil. Šel je baje celo k nekemu bulgarskemu diplomatu, ki je baje izjavil, da ste Vi nemogoče podali tako izjavo.«

Ves čas se mi je smejal, ko sem govoril te besede, vzel »Slovenca« ter prečital moje poročilo. Edino, kar se mu je zdelo vredno popraviti, je bilo, da je pripomnil, da je težko rekel, da so srbski vojaki tudi pred Cataldžo. Nobenega ni, in njemu mora biti znano.

Glede zapadne bulgarske meje je pristavil še to — kar zadnjič ni izjavil — da leži preporna zona med zadnjič označeno črto, ki vsebuje mesta Bitolj, Prilep, Veles do Krive Palanke, pa med Šar Planino ter je ponovil, da so se o tem s Srbi že pred vojsko pogodili, določbo meje v preporni zoni pa prepuste posebnemu razsodišču. Ne želi pa ponavljati te črte, da ne bi vz-

douh, mesec je hedu douh, in tistih par pešk, ke jh dubiš ta peruga tle al pa tam, če jh še dubiš; tistih par pešk t zigne že prec ta perve dni mesca kokr kakra iz varžeta. In kašn je člouk pol, če enkat začut u varžet suša, puvej kašn! Žalastn, kene, puteftan, buječ in punižn, kokr nubedn. Kar ukul prsta lohka uviješ tagca čluveka. Pu ulcah se ulač, kokr iblanska meglia in še glasnu guvort se prouzaprou na upa. Zdej pa puglej enga svubodamislca! Ene par starih kluču t dene u varžet in t ružla iz nim, kukr de b bli sami cekini, zatu ke ket svubodamislc on lohka in žihr misl, de sa res cekini. Celinder na glavla, rukuvica na roka, in t gre pu cest, kokr de b bla cela Iblana negava in svubodamislc če če res lohka misl, de je cela Iblana negava. Tu t nardi čluveka kurajžnga, pudjetnga, de kar frčeja lde s hudnika ke na cesta. Ja, prelub moj Pepe; tak je svubodamislc! In kulr drugeh dubrot je še deležn. Lemunada ma lohka za šampanca, zobotrebc za britanika — — —

»Ze zadost, že zadost! Ze zdej, že zdej, ke s m sam tu puvedu, že zdej je tku naudusen svubodamislc, de ma kojuska figa za pumaranča

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

budil videza, da dela to s kakim posebnim namenom.

Glede jugoslovanskega vprašanja, to menda nekemu tudi ni bilo všeč — je rekel, dasi ga jaz nisem vprašal po tem: »Kot inozemec se ne morem in nočem vmešavati v notranje zadeve druge države. Dobro vem, kaj se godi v Avstriji. Rečem pa vseeno, da mi je žal, da moram reči, da Avstrija ni umela zadovoljiti jugoslovanskih narodov. Da bi se bilo to zgodilo, bi imela v sedanjih težkočah v roki »trumpfe« in njen prestiž in ugled bi bila vsa drugačna.

Glede Vašega poročila pa Vam dam pravico izjaviti, da se sklada z mojimi besedami.

Dasi je pri določitvi mej Alba-nije prizadeta tudi Bulgarska, je vendar ta zadeva sekundarnega pomena. Predvsem je treba, po Gambettovem izreku, dognati poglavitno stvar; in ta je za nas sedaj, da sklenemo s Turško mir. Za druge stvari je potem čas, pozneje pridejo na vrsto.

O razmerju do Rumunije pravi, da se raje ne izrazi podrobneje, iz umevnih razlogov. Sicer je, kakor se reče, kočljiva. Le toliko more reči, da se vrše pogajanja, o katerih je upati, da se doženejo v zadovoljnost obeh držav, ker je v interesu obeh.

Z ozirom na suspenzijo pogajanj je položaj zdaj tak, da bodo morali Turki odnehati ter priti z drugimi protipredlogi, ali pa da se velesile odločijo, da intervenirajo. **Ni verjetno, da bi se vojska nadaljevala**, dasi smo mi popolnoma pripravljeni iznova se podati v boj, če bi bilo treba, in to radi. S padcem Odrina odpade glavna ovira do miru in potem je upati, da se sklene mir tudi z ozirom na druge pogoje, ki jih še nismo izjavili in ki jih naravno i tukaj ne morem omeniti. Optimist sem in upam, da pridemo do miru, tako ali tako.«

S tem je bil program izčrpan in vpraševal me je še podrobneje, kaj da zdaj delam itd. V novi deželi se človek marsikaj novega nauči, in jaz sem se med drugim tudi naučil zbirati avtografe. Izrazil sem željo dr. Danevu. O z veseljem! Takoj! Takoj! in je bil tako priazen, da mi je med drugim dal podpis na štiri razglednice s palačo St. James. »Če pa želite kdaj še kaj informacije, morete svobodno priti.«

Kako je v Vardarju.

Sestra Golob, rodona iz St. Ruperta, piše iz Janice Vardarske svojim staršem: Gotovo že nepotrepljivo čakate, kdaj da Vam bom pisala, ker gotovo ste že kaj slišali, kaj vse se godi v Makedoniji. Res smo videli mnogo strašnega, najprej pri kristjanih od Turkov in pozneje nasprotno. Najprej so začeli Turki moriti kristjane in jim požigati, ko so pa bili Turki od Grkov premagani, so jim pa kristjani vse hiše požgali, tako da je zdaj skoro vse v razvalinah in vse pokončano in vsa živina poklana. Kar niso poprej Turki vzeli, so zdaj grški vojaki snedli. Revščina je povsod strašna. Nas je ljubi Bog varoval, da se nam ni prav nič zgodilo. Celo dopoldne na Vseh vernih duš dan so pokale puške in gromeli kanoni okoli in okoli naše hiše; vendar nismo imele niti enega okna ubitega. Vojakov je bilo toliko ubitih, da so še čez štiri tedne po vojski ležali mrljci ob cestah, kakor tudi ubiti konji. Pri nas smo imele 80 ranjenih vojakov v hiši, ki pa so zdaj že odšli, nekaj v večnost, nekaj pa drugam; zdaj imamo zopet šolo, katero smo bile prej izpremenile v bolnišnico. Turki so zdaj premagani, nekateri so pomorjeni, drugi v sužnost odpeljani, njih hiše pa požgane. Kristjani prihajajo kar trumoma; skrivali so se po gorah in s solzami v očeh prosijo jedi in drugih stvari, ker jim je vse požgano in oropano. Me jim damo, kar imamo, nekaj smo dobile iz Ljubljane, kar bomo prav dobro porabile za stradajoče Bulgare. Nam pa ni nič hudega, pomagamo, kar moremo in kjer moremo in tako smo dobre z vsemi: s Turki, Grki in Bulgari; vsi se k nam zatekajo. Kaj vse smo doživele, bi Vam celo knjigo napisala, če bi imela čas, pa če berete »Bogoljuba« in druge časopise, boste lahko veliko izvedeli. Naj omenim samo to, da je naš maček bil preveč radoveden, je šel med vojsko malo ven pogledat, pa je takoj dobil krogo v nogo; bil je edini ranjenec v naši hiši, vendar se je že pozdravil.

Iz odrinske okolice.

(Piše Ivan Bonev.)

Ak - Bunar, 27. decembra 1912.

Ze tri mesece smo odrezani od sveta, zato me tembolj veseli, da me je moj prijatelj župnik Nikolaj Dimitrov po vašem naročilu obiskal ter mi prinesel dokaze vašega sočutja in ljubezni do mojih rojakov. Pristrčna zahvala bratskemu slovenskemu ljudstvu!

Dne 28. septembra je bila proglašena turška mobilizacija. Vse naše mladence so nam vzeli k vojakom, drugi kmetje so pa morali prevažati potrebščine za turško vojsko; doma so ostali le otroci in žene, ki so pa morale peči kruh za turško vojsko. Zidanje naše cerkve smo morali ustaviti; cerkev je samo za silo napol pokrita, sicer pa nedovršena. To so bili strašni dnevi; vedno smo bili izpostavljeni surovostim in krutostim turških bašibozukov (neredna vojska).

Dne 19. oktobra popoldne smo prvič slišali grmenje bulgarskih topov. Vsi vaščani so bili pripravljeni na beg, da si rešijo življenje; toda kam naj bežijo, ko je bila naša vas od vseh strani obdana od turške vojske. Grmenje topov je bilo strašno. Ob šestih zvečer sem vaščane povabil v cerkev ter jih tolažil in miril. Pozno v noč je trajal boj. Bili smo v grozni negotovosti. Ob devetih zvečer so prinesli naši pastirji veselo novico, da Turki povsod bežijo in da je bulgarska vojska že blizu. Drugo jutro (20. oktobra) so Bulgari zasedli našo vas; okoli 10.000 bulgarskih vojakov se je utaborilo pri Ak - Bunarju. To je bil pravi praznik vstajenja za naše ljudstvo; veselja ni mogoče popisati. Bulgarski poveljnik me je prosil, naj bulgarski vojski odstopim ves les, kar ga je ostalo še pri cerkveni stavbi. Nisem se mogel ustaviti. Les so porabili za mostove preko Tundže. Dne 22. oktobra popoldne je bulgarska vojska zasedla severno odrinsko okolico. Vnel se je krvav boj. Celo noč so prihajali vozovi z ranjenci. V naši novi še nedodelani cerkvi je bilo 250 ranjencev; celo noč smo stregli hrabrim junakom. Brezkončne vrste vozov so vozile ranjence proti severu. Naslednji dan so Turki še enkrat poskusili predreti naše bulgarske vrste. Naši so se morali pred navalom nekoliko umakniti. Okoli devete ure je prišlo sporočilo, naj bomo pripravljeni, da bežimo proti severu. Trume vaščanov so bežale proti bulgarski meji. Jaz sem še čakal. Slišal sem, kako se turški topovi umikajo. Proti enajsti uri je že prišlo poročilo o slavni bulgarski zmagi. Bulgarska artilerija je delala čudeže; do 8000 Turkov je obležalo na bojnem polju. Zmagoslavni »urá!« bulgarske vojske je daleč odmeval. Od tega dne niso Turki več poskušali, da bi predrl bulgarski obroč med Ak - Bunarjem in Odrinom. En cel mesec smo vedno poslušali strašno grmenje topov; nazadnje smo se vsi, celo otroci, privadili na te glasove, ki nam naznanjajo dan svobode.

Naša vsakdanja skrb je skrb za bolnike in ranjence. Ak - Bunar je ob cesti v Lozengrad in Carigrad. Mimo naše vasi je šlo gotovo okoli 200.000 bulgarskih vojakov. Vedno so se pomikale neštete vrste vozov z ranjenci. Nekoliko ranjencev izpred Cataldže je v Ak - Bunarju umrlo za kolero. Zato so razglasili karanteno in nas popolnoma ločili od sveta. Bulgarske čete in vozovi z ranjenci se pomikajo par kilometrov daleč od naše vasi. Pred Odrinom se obe stranki pripravljata na odločilni boj. Vsi bulgarski častniki in poveljniki mi zatrjujejo, da se nam obeta sijajna bodočnost. Ako se bo vojska nadaljevala, bodo Bulgari zopet slavno zmagovali. Vojaška cenzura zelo strogo nadzoruje naša pisma; pa tudi moj prijatelj Nikolaj Dimitrov mora že oditi. Zato oprostite, če kar tako končam svoje pismo. Še enkrat najiskrenejša Vam hvala!

Tridesetletnica poštne hranilnice.

Dne 12. t. m. preteče 30 let, ko se je ustanovila naša poštna hranilnica, ki je postala važen činitelj v našem narodnem gospodarskem življenju in ki se je tudi prebivalstvu jako priljubila.

Vprašanje o ustanovitvi poštne hranilnice je izprožil spomladi leta 1871. takratni trgovinski minister dr. Albert Schäffle, ki je izposloval cesarjevo dovoljenje, da je neki uradnik trgovinskega ministrstva odpotoval na Angleško, kjer je proučil po slavnem Gladstonu ustanovljeno poštno hranilnico na Angleškem. Slabe gospodarske razmere v Avstriji so ustanovitev poštne hranilnice v Avstriji zavlekale; šele meseca novembra leta 1879. je poslanec Lenz zadevo sprožil v poslanski zbor.

Zbornici je nato predložil trgovinski minister Pino zakonski načrt o ustanovitvi poštne hranilnice, ki ga je z malimi izpremembami državni zbor tudi odobril. Poštna hranilnica je prišla poslovali 12. januarja 1883. Prvo leto je bilo vloženih nad 8 milijonov kron. Ze 28. oktobra 1883 so uvedli nekak čekovni promet, ki so ga pa že leta 1887. izpopolnili.

V 30 letih je poskočilo število vlagateljcev poštne hranilnice na 2¼ mili-

tnga, de ni za dupuvedat! Ja, ti na veš, Pepe: en člouk, če je svubodamisl, se use drgač pučut, kokr pa en tak, ke tku misl, kokr čja druh; ke tist misl in tku misl, kokr mu druh sugeriraja — — —

»Kua pa je tu: sugeriraja?«

»Le pučak, uš prec zvedu! Uzemi-ma, če t tkula prneseja upoune za kusi-u na miza ena skleda nazabeleneh žgancu; kua čš ti na družga mislt, kokr na žgance, na nazabelene žgance; ke že iz tem, de t prneseja na miza žgance, t sugeriraja, de morš mislt na žgance. Zdej pa puglej enga svubodamislca, puglej mene! Če men prneseja na miza žgance, a misleš, de jest kerkat mislem na žgance? Nekol! Jest mislem na pišance, na kapune, al pa na kej družga dobrga; na kej tagca, kar m glih tekat deš, pu čemer in glih tekat želodec kupni. In, lej! Kua maš ti ud tega, če ješ žgance, al pa če ješ pišance: želodec je pouhn in st s ud žgancu glih tku, ket ud pišancu. Al ta rajsk ubčutk, ke ga maš, če misleš, de maš pišance pred saba na miz, že sam ta ubčutk je uredn, de rataš svubodamislc iz duša in telesam, kokr sm jest.

Pa tu še ni use, prjatu Pepe! Še drugeh dubrot sma deležen mi svubodamislci, še use drugeh dubrot!

Puglejma! Kene, Pepe, mesec je

jona. Čekovni promet, ki je znašal leta 1902 šele 3700 milijonov kron, je znašal leta 1912 9100 milijonov kron, clearinški promet, ki je znašal leta 1902 šele 2500 milijonov kron, je poskočil leta 1912 na 7400 milijonov kron. Čekovni in žiro račun pri poštini hranilnici ima nad 116.000 strank.

Državne blagajne se čimdalje bolj poslužujejo poštne hranilnice, ki je stopila v zvezo tudi z ogrsko in z bosensko-hercegovsko poštno hranilnico. Poštna hranilnica je tudi v žiro-prometu s poštними čekovnimi uradi v Nemčiji in z važnimi bankami v Nemčiji, Italiji, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Švici.

O položaju.

PRED KORAKOM VELESIL.

London. »Reuter« poroča iz Carigrada: Poslaniki so ob svojem sestanku dne 9. t. m. sestavili besedilo note, ki se najbrže v ponedeljek izroči Turčiji. Nota bo Turčiji priporočala, da naj glede na odrinsko vprašanje odneha, a o pritisku na Turčijo v notni govora.

Carigrad. Na sestanku poslanikov dne 9. t. m. so sestavili načrt skupne note, ki jo nameravajo Turčiji izročiti. Turčiji se bo v notni svetovalo, naj sklepe mir. Besedilo, ki je predlagal angleški državni tajnik sir Grey, se je osobito glede na Odrin bistveno omililo. Ni še znano, kdaj se nota Turčiji izroči.

Carigrad. Skupen korak pri Turčiji se izvede na način, ki bo podoben posredovanju ob tripoliškem konfliktu. Poslaniki bodo eden za drugim portu noto izročili. Vsebina note še ni znana; a bo dobrohotna. Noto bi lahko že dne 10. t. m. vročili, a ko je neki poslanik pripomnil, da hoče prej o vsebini svojo vlado obvestiti, so tudi ostali poslaniki sklenili, da bodo vsi tako postopali. Če ostane skupen korak brez uspeha, se ustvari popolnoma nov položaj.

Pariz. Diplomatični krogi trde, da že računajo z možnostjo, da velevlasti demonstirajo z vojnimi brodovi pred Carigradom, če Turki ne opuste svojega dosedanjega nespravljivega stališča.

Dunaj. Iz diplomatičnih krogov se poroča, da je Turčija velevlasti obvestila, da ostane njih skupen korak brezuspešen, ker Turki ne nameravajo odstopiti Odrina in Egejskih otokov. Porta se je prepričala, da so zadela londonska pogajanja na mrtvo točko in da je čas, da turški poverjeniki odpotujejo. Turški krogi sodijo, da velevlasti skupen korak opuste; Bulgari pa sodijo, da se Turki zato tako branijo odstopiti Odrin, ker se zanašajo na Rumunijo, ki grozi, da vdre v Bulgarijo.

»SANJE AVSTRIJSKEGA PRESTOLNASLEDNIKA«.

ki jih je priobčil »Journal« (kar smo tudi mi posneli) se označujejo v pariških listih kot »bluff«, ki ima svoj izvor na Dunaju. Baje hočejo gotovi krogi francosko javnost s tem varati. Francoski listi menijo, da je taka preosnova Avstrije v slovansko državo spričo dejstva, da prebiva v njej toliko Nemcev, Lahov, Mažarov in Rumunov, nemogoča.

POTOVANJE TEODOROVA.

Peterburg. Bulgarski finančni minister Teodorov je 10. t. m. došel v Peterburg.

Budimpešta. Neka tukajšnja velika banka je iz dobrega vira v Sofiji poučena, da je potovanje bulgarskega finančnega ministra Teodorova v zvezi z možnostjo, da se bo vojska nadaljevala. Teodorov je odpotoval zato v Peterburg, da ruske politike baje pridobi za to, da ne bodo nasprotovali eventualnemu zavzetju Carigrada po balkanskih zaveznikih.

Berolin. »Vossische Zeitung« poroča iz Sofije: Bulgari nočejo pojasniti, zakaj je finančni minister Teodorov v Rusijo odpotoval. Iz Peterburga odpotuje Teodorov v Pariz, kjer se vrše finančna pogajanja, v London pa, kakor hitro prično razpravljati o vojni odškodnini.

RUMUNIJA IN BULGARIJA SE ZOPET POGAJATA.

London. »Reuter« poroča: Rumunski notranji minister Jonescu je izjavil, da se pogajanja med Rumunijo in Bulgarijo zopet nadaljujejo. Rumunski poslanik Misu je 9. t. m. konferiral z dr. Danevom, ki je nato takoj brzojavil v Sofijo. Jonescu je izjavil, da ne more o konferenci nič podrobnega poročati.

VELEVLASTI.

London. Poslaniki velevlasti so se 10. t. m. v angleškem zunanjem uradu dve uri posvetovali. Prihodnja seja se vrši v ponedeljek.

DEMENTI.

Sofija. »Agence telegraphique bulgare« dementira poročila o boju pred njih straž pred Cataldžo.

Po svetu.

Trobenar in bobnar. »Slovenski Dennik« je prinesel ondan tole dogodbico: Na železniško postajo v Novem mestu na Vagu sta prišla minuli teden dva rezervista, ki sta bila poklicana pod orožje. Bila sta nekam židane volje ter sta po peronu se sprehajaje prepevala in vpila: »Midva že ne bova streljala na Srbe!« Železniški uslužbenec, ki je to čul, ju je opozoril, naj bosta tiho, sicer ju javi žandarmom. Na to opazko je eden izmed obeh rezervistov železničarja zavrnil dokaj osorno. Zdaj je bilo železniškemu uslužbencu dovolj. Stopil je k telefonu in poklical žandarja. Ta ju je zaslial ter povprašal, ali je res, da sta tako vpila. »I, sva ja. Dejala sva tako in zdaj trdiva še enkrat, da na Srbe ne bova streljala!« Nad to predrznostjo je žandar kar ostrmel. Napravil je protokol ter rezervista pozval, naj ga podpišeta. Pa se je eden izmed njiju oglašil: »Protokol je povsem natančen. Rekla sva res, da ne bova streljala na Srbe — ali zapišite še to, da sem jaz bobnar, moj tovariš pa je trobenar. Potem pa podpišem...« Vlak ni mogel čakati, zato so rezervista izpustili, da sta mogla k svojemu polku priti pravočasno.

Potreba inteligentnih moči v novih krajih Srbije. Reškemu »Novemu Listu« pišejo iz Belgrada: Za nove kraje, ki so bili popolnoma zapuščeni, bo treba jako veliko inteligentnih sil raznih strok. Tega so se zavedli mnogi iz vaših strani in sploh slovan. Krajev ter ali že prihajajo ali pa se prijavljajo. Treba je pa, da tem potom opozorimo vse aspirante na taka mesta, da sedaj še ni časa niti da se izpostavljajo riziku, niti da vznemirjajo tukajšnje kroge, ki imajo sedaj še z drugimi stvarmi polne roke dela in čez glavo skrbi. Za nove kraje bo treba mnogo učiteljev, učiteljic, profesorjev, geometrov, arhitektov in zlasti zdravnikov. Treba bo dalje mnogo nižjih uradnikov, zlasti finančnih, davčnih in carinskih, dalje poštarjev in železničarjev. Končno bo treba mnogo boljših delavcev raznih strok in obrtnikov. Misli se tudi na naseljevanje kmečkega življa in malih posestnikov v zapuščenih, a plodnih krajih. Oziralo se bo pri tem največ na Srbo-Hrvate in Slovence, potem pa na ostale Slované. Toda kakor

sem rekel, sedaj je še prezgodaj govoriti o konkretnostih in računati na neposredno imenovanje. Srbija je še v vojni, za katero se ne ve, kdaj se dovrši. Evropa se nahaja sredi velike krize in mnoga teritorialna vprašanja še niso rešena. Poteklo bo še nekaj časa, predno bo mogoče misliti na reševanje personalnih vprašanj. Ze sedaj pa bodi inteligenca resno opozorjena na to, da se skrbno pazi, kdo gre in koga se pošlje semkaj; kajti ravno v razmerah po vojni bo treba najboljših in najpoštenjših moči, ne pa kakih srečolovcev, ki bi radi na lahak in cenen način prišli do dobre eksistence.

Ženski župan. Z večino 16 glasov je bila gospodična Klara Munoson izvoljena »za župana« v Warrentonu Ore v Ameriki. Ta župan gotovo ne bo »kratkih besedi«.

Praški podžupan Matija Bilek je 10. t. m. nenadoma umrl. V pisarni se je z neko stranko tako sprl, da je hitel po policijo, ker stranka pisarne ni hotela zapustiti. Prerekanje s stranko je Bileka tako razburilo, da mu je pri policiji prišlo slabo in je za srčno kapjo umrl.

Orientalni ekspresni vlak ponesrečil. Iz Bukarešte se poroča, da je skočil v Rumuniji orientni ekspresni vlak iz tira. Podrobnih poročil ni.

Najdene bombe. V Brčki so te dni potegnili iz Save zaboj, v katerem so našli 16 ročnih bomb.

Roparji v gradu bavarskega princeregenta. »Budapester Hirap« poroča, da so vlomili roparji v grad Sarvarer, ki je last bavarskega princeregenta Ljudevita. Roparji so odnesli veliko antikvitet in kinča.

Preprečen rop v poštnem uradu. V Melniku na Češkem je 9. t. m. zvečer prišel v poštni urad neki mož, ki je nosil na obrazu črno krinko. Neznane je nameril revolver proti poštnemu uradniku in zahteval denar. Poštar je pa ostal ravnodušen in je klical na pomoč. Neznane je nato poštarja udaril z revolverjem po glavi in pobegnil.

Očetomorilec. V Moravskih Orlicah je delavec Karel Konsolka sunil svojega očeta v vodo. Oče je utonil. Nečloveški sin je usmrtil lastnega očeta, ker mu ni hotel dati toliko dote, kolikor jo je zahteval.

Podpolkovnik samomorilec. V Pozunu se je ustrelil podpolkovnik Muitsch 14. poljskega artiljerijskega polka.

Pohištvo iz cimenta. Ko je svoj čas Edison sprožil misel, da bi se za hišno opravo začel rabiti cement, se je

temu predlogu vse smejalo. Stvar pa ni prav nič smešna in ameriški strokovni list »The Concrete-Cement Age« napoveduje, da ni daleč čas, ko bo pohištvo iz cimenta splošno v rabi. Začetek je že storjen; nedavno je neki newyorški mizar napravil prve cementne stole. Neki drogerist je namreč naročil pri njem stole, ki naj bi služili njegovim odjemalcem, kadar bi čakali na tramvaj ali omnibus. Ker so imeli stoli stati pred trgovino, je drogerist priporočil mizarju, naj napravi tako težke, da nikomur ne bo padlo v glavo, da bi jih odnesel. Mizar je svojo nalogo dobro rešil: napravil je stole iz cimenta, ki tehtajo po 20 funtov.

Vladarski jubilej nemškega cesarja. 15. junija prihodnjega leta bo nemški cesar slavil 25letnico svojega vladanja. Za jubilejne slavnosti se že sedaj delajo velike priprave; prisostvovali jim bodo vsi nemški vladajoči knezi. Evropski dvori bodo poslali svoje posebne zastopnike. Na dan jubileja bo cesar Viljem podelil številna odlikovanja in plemstva. Kovala se bo posebna spominska kolajna v 1 milijon primerih ter se bo razdelila med armado, mornarico, uradništvo in mnoge dame, ki so v kaki posebni zvezi z nemškim cesarskim dvorom. Obenem bo cesar iz lastnega nagiba podelil jako obsežno amnestijo.

Moderne kaznilnice. Senat v Springfieldu je nedavno sklenil, da se za prenovljenje kaznilnice izda 17 in pol milijona kron. V tej kaznilnici bo vsaka celica zračna in svetla. Vsaka bo preskrbljena tudi s centralno kurjavo in električno lučjo; vrata ne bodo železna, nego iz debelega stekla. Kaznilnica bo imela veliko telovadnico, kjer bodo kaznjenci vsak dan telovadili. V čitalnici bodo na razpolago vsi ameriški listi. Kopalnice bodo z marmorjem obdane in vsak kaznjenec se bo dvakrat na teden kopal. Kaznilnica bo imela tudi salon za kadilce z biljardom, šahom, tombolo in drugimi igrami. Seveda ne bo manjkala niti gledališka dvorana, kjer bodo kaznjenci prirejali predstave, deklamacije, zabave. V jedilnici bodo krog vsake mize sedeli po štirje kaznjenci. Ako bo še hrana primerna celi uredbi, o čemer ni dvomiti, moramo reči: Blagor lopovom! Živelijo bodo razkošno, medtem ko si pošten človek komaj zasluži skorjico vsakdanjega kruha. Sicer pa bodimo potolaženi: Pri nas še dolgo ne bo tako...

Slajni vspehi portugalske vlade. Kako dobro se godi Portugalcem pod republikansko vlado, priča dejstvo, da je zadnja leta izseljevanje strahovito narastlo. Do leta 1910. se je iz Portugalske na leto izselilo do 40.000 oseb, lani je bilo 58.000 izseljencev, letos se je pa že v prvih šestih mesecih izselilo 80.000 ljudi! Te številke več povedo, kakor najdaljši članek. — Minoli teden je zborovala portugalska kmečka družba in sklenila oster protest proti nezasišnemu davčnemu pritisku. Poslopje, v katerem se je zborovanje vršilo, so obkolili karbonarji.

Dva samomora v Topčideru (Belgrad). V Topčideru se je te dni ustrelil bivši okrajni načelnik Petković, takoj nato pa sin topčiderskega duhovnika 20letni Svetislav Stojanović.

Strašno maščevanje prevaranega moža. V Maku je pekovski pomočnik Fran Batnik zalotil svojo ženo v nezvestobi z nekim Hiršlom. V besnosti zgrabi Batnik za likalnik ter pobije z njim Hiršla na tla. Potem se spravi nad ženo, ji zveže roke in ji začne odirati kožo s čela. Ko se je žena onesvestila, jo je tako dolgo bil z bičem, da se je zopet zavedla. Tedaj se ji je posrečilo oprostiti si eno roko; a mož vzame sekuro in jo udari po roki. Na ženin krik so sosedje poklicali policijo, ki pa je prepozno prišla; žena je vsa prebodena in razbita že umirala. Tudi Hiršel bo podlegel poškodbam. Batnika so zaprli.

Redka naravna prikazen na Japonskem. Profesorja Fuchino in Izu poročata v glasilu japonske meteorološke družbe o naslednji naravni prikazni, ki sta ji dala ime »Inada Noko«, to je solnčni venec na riževem polju: Zjutraj zarano, ko na rastlinah še rosa leži, vendar pa je solnce že začelo greti, se časih krog sence glave kakoga človeka, ki stoji na polju, prikaže svetlobni venec v eliptični podobi, katere dolžina je obrnjena v smeri telesne dolžine. Ko se solnce dvigne višje ter posrka roso, svetloba izgine. Pojav se pa da umetno zopet povzročiti, če se dotična mesta poskrope z vodo. Znanstvenika sta napravila celo vrsto poizkusov s pomočjo volnenih odev, posameznih vodnih kapelj in steklenic. Na podlagi teh poizkusov sta nepobitno dognala postanek svetlobnega venca. Stvar je taka: Pri poševnem prehodu solnčnih žarkov skozi rosne kapljice se na zelenih listnih kolutih pojavijo solnčne podobe; odsev teh po-

Zemljevid k bojem okoli Janine.

Janina.

Janina ima za brambo že po naravi jako ugodno lego, ker se nahaja med jezerom in gorovjem. Mesto leži na jugozapadni strani Janinskega jezera. V okolici se nahajajo štiri utrdbе: 12 km proti jugu Bizani, 11 km jugozapadno Duratti, 7 km proti zapadu Sadoversa in 11 km severozapadno Hardiki.

Grki so dognali, da je v teh utrdbah 80 težkih topov, 4 topovi se pa nahajajo v Drisku na vzhodni strani jezera.

Med utrdbami je najvažnejša Bizani, ki stoji na gorskem vrhu in nadvladuje vse prehode, ki vodijo v Janino. V dolini južno od mesta in utrdbе Bizani se nahajajo štiri manjše obgrajene trdnjave. Grška artiljerija ima neugoden položaj, ker se nahaja

v nižavi pod turškimi bizanskimi višinskimi postojankami. Opazilo se je, da Turki poškovane topove nadomestujejo z novimi. Grki so se prepričali, da je zavzetje Janine mnogo težje, nego so si predstavljali, ter so morali poslati nove čete za ojačenje. Računa se, da je v Janini do 30.000 mož turške vojske, ki se je pomnožila z ostanki razbitih turških armad.

Mesto je dolgo dobivalo živila od severne strani, ki je bila odprta. Janina je, kakor Skader, trd oreh — zlasti še za grško vojsko, ki ji manjka neodoljive sile bulgarskega in vztrajnosti črnogorskega vojaka.

Janina je glavno mesto Epira in janinskega vilajeta, važna je pa tudi v trgovinskem oziru.

dob povzročila »solnčni venec v riževem polju«.

Poročka v vladarski rodbini. Danes dne 11. t. m. se je poročila na gradu Saybuš nadvojvodinja Mehtildis s princem Czartorskyjem.

Avstro - ogrski promet z Balkanom. Izvoz Avstro - Ogrske na Balkan je v minoletem letu znašal: V Bulgarsko za 27,854.500 K, Grško 13,021.700 K, Crnogoro 2,208.000 K, Rumunsko 104 milijone 137.400 K, Srbijo 31,498.900 K, Turško 105,431.900 K, skupaj za 284 milijonov 151.900 K. Uvozilo pa se je v Avstro - Ogrsko iz: Bulgarske za 10 milijonov 432.000 K, Grške 16,572.800 K, Črnogore 958.580 K, Rumunske 65 milijonov 645.600 K, Srbije 10,473.600 K, Turške 50,665.600 K, skupaj za 154 milijonov 748.100 K.

Ponesrečena ladja v ledu. Norveška ladja »Walross« je obšla v ledu, ki jo je tako stisnil, da se je ladja potopila. Utonilo je 16 mornarjev.

Milijon kron za železničarska stanovanja. V Crnovicah, kjer vlada hudo pomanjkanje stanovanj, zgradi železniško ministrstvo osem hiš za svoje uslužbence s skupaj 108 stanovanji. Stroški so proračunani na 904.000 K.

Žena steklarski vajenec. Žena steklarskega mojstra Adolfa Liebel v Köflachu se je vdinjala kot steklarski vajenec.

V pekovski peč zgorel. Pekovski pomočnik Štefan Rysa v Przemyslu je ponoči najbrže v pijanem stanju zlezal v peč, da bi se pogrel. Na gorkem je pa zaspal. Zjutraj so kakor ponavadi zakurili za kruh, ne da bi bili spečega opazili. Šele pri pospravljanju peči so našli zgorle ostanke Ryse.

Vojaške straže dobe žepne električne svetilke. Ker so se zadnji čas ponavljali na vojaške straže pri vojaških skladiščih napadi, je vojaška uprava straže zelo pomnožila; vrhu tega pa dobi straža močno žepno električno svetilko, s katero lahko zasvetli precejšen kos terena, ako kaj sumljivega opazi.

Smrtnonevarno je obolal v Meranu bivši češki namestnik Karol grof Coudenhove.

Japonski vohun aretiran na Moravskem. »Lidove novine« poročajo, da so na južnem Moravskem aretirali nekoga Japonca, ki je osumljen, da je vohunil.

S sekiro prekal glavo je 8. t. m. živinskemu trgovcu 52letnemu Francu Schönu 26letni trgovec z mešanim blagom Jožef Rupp in oropal Schönu 1200 kron. Morilca so orožniki izsledili in aretirali. Rupp je roparski umor že priznal.

Skrivnosten aeroplan na Ogrskem. Ponoči od 9. na 10. t. m. je nad Ruszom na Ogrskem večkrat mesto preletel nek aeroplan, ki je mesto z metalcem svetlobe razsvetljeval. Aeroplan je izginil v smeri proti Orkenyju-Meszöu. Ker vojna uprava ni nobenega aeroplana proti Rusztu odposlala, sodijo, da je Ruszt obiskal kak ruski aeroplan.

300.000 mark poneveril je v Mindelheimu bankir Edvard Schellhorn in izginil. Schellhorn se je dne 10. t. m. sam ovadil državnemu pravdnistvu v Augsburgu.

Strašna avtomobilska nesreča. V okolici lorenske vasi Öttingen se je prekucnil avtomobil luksenburškega župana Pfeifferja. Župan se je ubil, šofer in trije sopotniki so nevarno ranjeni.

Preprečen bombni napad na tvorniškega ravnatelja. Iz Vitkovica se poroča, da je 10. t. m. hotel nekdo usmrtiti tvorniškega ravnatelja nadinženirja Baumanna. Položil je pred pisarno bombo, ki je eksplodirala. Pok je bil strašen; 24 oken je razbitih, poslopje je poškodovano. Nadinženir ob eksploziji ni bil v pisarni, če bi bil, bi bil gotovo ubit.

Dinamična sabotaža v rudniku. V premogokopu v Tournou so neznanzi z dinamitom razstrelili več min. Škoda je ogromna. Dela v rovu so morali radi dinamične sabotaže prekiniti.

Dnevne novice.

+ Hrvatsko-slovenski izvršilni odbor je imel v Opattiji dne 10. t. m. svojo redno sejo; razpravljal je o političnem položaju hrvaškega in slovenskega naroda in storil primerne sklepe.

+ Za »Slovenca«. Še vedno je čas, da naši prijatelji pridobimo našemu listu za leto 1913, ki obeta biti bogato zanimivih dogodkov, nekaj novih naročnikov. Kdor se zaveda potrebe dobrega dnevnika, naj se potruži za nove naročnike »Slovenca«, da bomo mogli »Slovenca« še zboljšati. Z raznih strani nam pa prihajajo prošnje za znižanje naročnine. Na te prošnje kratak odgovor, kateri naj se blagohotno vpoštevajo. Pred leti je imel »Slovenec« isto ceno in vendar se je material in delavske

moči od tedaj podražile za 30 odstotkov. Naj velečenjeni somišljeniki pogledajo takratnega »Slovenca«, ki je izhajal skoro brez priloge, in današnjega, ki je na vsebini še enkrat bogatejši in ima vse polno izvirnih poročil ter trikrat večji telefonski del, tedaj bo vsak razumen človek uvidel, da naročnine ne moremo zniževati in da za najnižjo naročnino nudimo toliko, kolikor nemški trikrat dražji listi ne nudijo. Zato lepo prosimo, agitirajte za »Slovenca« v tem zmislu, da ga bomo mogli res razširiti, ne pa da bi se od nas zahtevala materialna izkrvavitve. Somišljeniki prosimo nujno: Preglejte v vseh župnijah, v katerih družinah bi bilo še mogoče naročiti »Slovenca« in zastavite vse sile, da pridobite v vsaki župniji nekaj novih naročnikov!

+ Zanimiva razglednica. — **Bulgarski mirovni delegat dr. Danev »Slovenca«.** Naš londonski poročevalec je danes našemu uredništvu poslal zanimivo razglednico londonske St. James Palace, v kateri se vrše mirovna pogajanja. Na razglednico se je podpisal mirovni delegat bulgarski dr. St. Danev.

+ 500.000.000 kron najmanj bo avstrijska diplomacija žrtvovala za avtonomijo Albanije. Spricho dejstva, da bodo stale toliko le različne priprave varnostnega značaja in niso vsote druge izgube na gospodarskem polju — je ta vsota zelo nizko računana; če upoštevamo, da bo napetost še precej časa trajala, bi ta vsota morebiti dosegla eno milijardo. Pa recimo, da je naša država žrtvovala za avtonomijo barbarskih albanjskih rodov, katere so balkanski Slovani rešili turškega jarma, pol milijarde, ki je šla v par mesecih. Koliko pa so avstrijski državniki žrtvovali za avtonomijo Slovencev in Hrvatov? To edino vprašanje osvetljuje našo politiko bolj kakor najdaljši članki.

+ Slovenci in Srbi. »Dan« polemizira danes proti nekim člankom, ki so od slovenske strani izšli v belgrajski »Straži« o jugoslovanskem problemu. Proti temu seveda nimamo ničesar, da si mislimo, da bi bilo jugoslovanski stvari bolj koristno, če bi v tako eminentni narodni stvari, glede katere bi danes pač vsi mogli biti ene misli, pri miru pustili strankarstvo. Mora se pa zahtevati vsaj to, da se dotični članki citirajo točno in ne tako kakor »Dan«, ki polemizira z njimi, ne da bi navedel argumente nasprotnika. Mislimo, da Srbom ta način polemike ne bo imponiral. Če »Dan« hoče pokazati, da je pošten, naj tisti članek v celoti ponatisne, potem bomo disputirali.

+ Hijene na grobu. Liberalno učiteljstvo se je zbralo na grobu nesrečnega učitelja Brusa in v svojem »Učiteljskem Tovarišu« tako-le tuli: »Preliita kri v Matenji vasi kriči po osveti! Preliita kri v Matenji vasi kriči do neba, da mora biti konec takim razmeram! Ali pa si sedanjí gospodarji ljudskega šolstva predstavljajo regulacijo učiteljskih plač v znamenju revolverja? Ali je res dana vsa oblast trinogom, krivosom, ubijalcem? Ali naj se vsi postrelimo, da nasitimo pohlep po krvi naših besnih sovražnikov?« — Nismo nameravali pisati o pravem vzroku smrti nesrečnega Brusa. Dobro je ta vzrok znan po Notranjskem. Zadožil se je pri liberalcih, za katere je z vslo močjo agitiral. Za menico, o kateri se toliko govori, je bil porok mož neke postojnske hotelirke. Živel je tako, da je prišel domov ves zaspan in večinoma ga je bilo treba klicati, ko se je šola pričela. Ko je nesrečnej, po vseh svojih zvezah, obračunal s svojim življenjem, je izlil svoj konfiteor v pismu — očetu. V tem pismu na očeta nesrečni mladi mož, ki ga je liberalizem speljal na razna nepravda pota, tako-le odgovarja liberalnim učiteljskim hijenam:

Dragi mi vsi!

Popolnoma sem se izgubil, dobro, če se me še spominjate.

Živel nisem prav — zato tudi nimam več pravice do življenja. Ne zamerite mi, da se tako poslovim od Vas in da tako umrem. Kdaj, tega ne bodete zvedeli, da morda bi ne mogli priti sem. Kar je mojega perila in obleke, Vam bo poslal moj prijatelj; sem mu že naročil, drugega pa tako nimam svojega. Ne zamerite izgubljenemu sinu in zadnji pozdrav vsem našim

Vaš

nesrečni

Vinko Brus.

Mat. vas 1. jan. 1913.

To pismo je doslovno prepisano. Original pa hrani njegov oče Janko Brus na Polici.

+ Za smeh in kratak čas. Zadnje čase si nekateri nemški alpski časopisi prav po nepotrebnem belijo glave, stikajoč po vzrokih, ki so povzročili sijajne zmage balkanskih armad. Kar je že prei evropsko časo-

pisje povdarjalo o vojaških vrlinah jugoslovanskih narodov, to sedaj zopet ponavlja nek vojaški strokovnjak v »Tagespostu«, ki je bil sam priča zavzetja Skoplja. Pravi, da so bile srbske čete kljub dolgotrajnim bojem pri Kumanovu čile, njihov red vzgleden, material odličen, zlasti pa ne more prehovati vojnega upravnega aparata, ki da prav dobro funkcionira. Mož sklepa, da se Srbov ne sme omalovaževati. Tako »Tagespost«. Sedaj pa vzemimo slavne celovške »Freie Stimmen«. Ta list jo je namreč zadnjo soboto podrukal, da so židje dobrodušno evropsko javnost glede balkanskih dogodkov pravzaprav grdo potegnili. Boljše od časnikarskih krivonosov je o vojaških stvareh poučena m a d j a r s k a žurnalistika, ki ima zato popolnoma drugačno sodbo o takoimenovani jugoslovanski »hrabrosti«. Po mnenju dopisnika v »Freie Stimmen« bi svet moral pravzaprav očudovati turško hrabrost, kajti bulgarski naskoki niso tako slavni, kot jih je slikalo evropsko časopisje, in sicer raditega ne, ker so predvji ter se ne ustrašijo niti najhujših izgub! Nadalje se jezi brihtni mož nad tem, da so Bulgari iznenadili Turke pri Lozengradu in s tem potisnili celo turško armado nazaj. Bitki pri Ljule Burgasu in pri Corlu pričata veliko bolj o turški hrabrosti, saj so se turške čete tri dni ustavljale bulgarskim napadom. Konečno so jih pa le Bulgari natepli, kajpada, gospodje pri »Freie Stimmen«? Kdo je torej boljši? Škoda, da ni Abdulah paša imel pri sebi tega kunšnega človeka, ta bi gotovo Bulgare panal! Še radikalnejša pa je sodba tega modrijana o Srbih. Pravi namreč, da se imajo Srbi zahvaliti za takozvano »zmago pri Kumanovu« le golemu naključju. Ves špas je bil namreč v tem, da so Turki Srbe precejnjevali, Srbi pa Turke podcenjevali! Imenitno! Boljše bi ne povedal noben Witzblatt. Prosimo torej gospode pri »Freie Stimmen«, da kmalu še kakšno tako pogruntajo. Je vsaj kaj za smeh in kratak čas.

+ Luna se je zopet izpremenila. Minulo je zopet štirinajst dni, odkar naši poslanci ne obstruirajo na Dunaju. To njihovo mirovanje pa »Narodu« zopet ni všeč in zato priporoča, da bi vseh 37 jugoslovanskih poslancev moralo nastopiti proti vladi z najskrajnejšo opozicijo. Opravičevali naj bi ta svoj nastop s tem, da je vlada krivična napram Slovincem in Jugoslovanom sploh. Seveda je vlada krivična šele zadnjih štirinajst dni, zato je po prepričanju liberalnih možganov šele zdaj postala opravičena najskrajnejša opozicija.

+ Liberalci zakrivili zopet hud udarec Slovincem. Rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja pomenja za nas hud udarec. Zakrivili ga niso v zadnji vrsti naši liberalci. Ko so se naši poslanci požrtvovalno, tudi z obstrukcijo, borili proti italijanski zahtevi, so stali liberalci posmehljivo ob strani ali pa so celo metali našim poslancem polena pod nogo. To je dalo vladi in njenim strankam pogum, da so se upali preko nas zadevo rešiti. Mislili so: Jugoslovani itak niso edini, zato jim že lahko prismojimo to zaušnico. Liberalna strankarska zagrizenost je zopet enkrat povzročila veliko škodo celemu narodu. Res, za kaj drugega kot za škodo liberalci niso na svetu.

+ Volitev v okrajni šolski svet. Pri volitvi v c. kr. okrajni šolski svet v Logatcu sta bila za idrijski sodni okraj po novi postavi izvoljena z 19 glasovi: Rudolf Filip, posestnik in gostilničar v Črnem vrhu ter Peternel Francišek, posestnik iz Žirov. V manjšini sta ostala z 11 glasovi: Dr. Stanko Bevk, realčni ravnatelj in socialni demokrat Leopold Alič, rudar.

+ Shod na Vrhniki. V nedeljo dne 12. t. m. priredi »Kmečka zveza za sodni okraj Vrhnika« na Vrhniki političen shod, na katerem bo poročal poslanec Gostinčar.

— V okrajni šolski svet v Litiji je bil od starejšinstev sodnega okraja Višnjagora izvoljen dne 8. januarja t. l. g. Jožef Erjavce, fotograf in župan v Dragi pri Višnjagori z 38 glasovi, namestnikom pa g. Mihael Omahen, župan v Dednem dolu s 34 glasovi.

+ Ali ste že kaj poslali za stavkujoče v Vevčah? Nujno je potreba, da vsak vsaj nekaj žrtvuje! Prosimo pošiljajte darove na naslov Ludovik Tomažič, Katoliška tiskarna, Ljubljana. Tekom zadnjih dni so poslali: Ivan Tomažič, Ljubljana, 1 K; Josip Bambič, kaplan, Polhovgradec, 3 K; Delavski prijatelj, Jesenice, 20 K; Filip Fajdiga, Ljubljana, 1 K; Marija Slatner, tu, 6 K 80 vin.; M. Ražun, župnik, Št. Jakob v Rožu, 2 K; L. Marolt, Studenci pri Mariboru, 4 K; Anton Primc, Ljubljana, 1 K; Neimenovan, Ljubljana, 5 K; Fr. Avsec, župnik, Št. Jurij, 10 K; Ant. Beričič, trgovec na Rakeku, 8 K 50 vin.; Neža Bernard, Ljubljana, 5 K; Marija Kozjak, Ljubljana, 2 K; Ivan Potrato, obč. tajnik, Jesenice nabral 10 kron 70 vin. — Nujno prosimo novih darov. Ludovik Tomažič, blagajnik.

— Izšle so lepe, izvirne šmarnice — **Mati čudovita.** Spisal jih je prof. dr. Josip Jerše, ki je svoje šmarnične govore, ki jih je lani govoril pri Sv. Petru v Ljubljani, povil v venec lepih šmarnic, ki nosijo naslov »Mati čudovita«. Šmarnice imajo pridejan mal molitvenik iz Grignonove knjige »Kraljica srca«. Dobe se v Katol. Bukvarni in v prodajalni Katol. tiskavnega društva (Ničmanova prodajalna).

— Potrjena postava. Cesar je sankcioniral zakonski načrt kranjskega deželne zbornice, ki določa, da naj se preloži okrajna cesta Trojane—Zagorje pri Zagorju.

— Ljudskošolska služba. Ker je radi boleznih na dopustu učitelj Anton Ranzinger, je imenovana za supletinjo na II. deški ljudski šoli volonterka Ivana Zupan. Dopust radi boleznih je podelje učiteljci Ani Jak v Velikem Podlogu, nameščala jo bo dosedanja supletinja pri Sv. Križu Ana Čermelj. Prostovoljno je zapustila službo učiteljica Ana Vavken v Cerkljah, začasna učiteljica v Cerkljah je postala bivša supletinja v Trzinu Frančiška Urbančič.

— Nemška kultura. Iz Medvod. Dne 24. decembra l. l. je bila oddana na poštne uradu Kapfenberg (Štaj.) denarna (1 K 75 vin.) spremnica 2 naslovom: V. S a u p, M e d v o d e. Sprejemna štev. 3092, pošto nakazana pod štev. IV., 155. Sprejel je isto neki župni urad za poslane uradne matične izpiske. Radovedni smo, kaj bo rekla poštna direkcija, kaj bodo rekli naši slovenski poslanci, če se je ta naslov namenoma zapisal, da žali Slovence in si ga tu razlagajo: Verfluchte Saupost — Medvode. (Prokleta svinjska pošta Medvode.) Mogoče se motijo, ki naslov tako tolmačijo! Na vsak način je naslov nenavaden; prav verjetno pa je, da dotični uradnik ali oseba, ki je pisala naslov, smatra Slovence in poštne uradnike na slovenski zemlji za s . . . Denarna spremnica se dobi na zahtevo pri poštne uradu Medvode.

— Nov slovanski list. »Slavjansko občestvo« v Peterburgu je sklenilo izdajati nov dnevnik »Slovanski časopis«, ki bo imel namen, širše ruske sloje seznanjati z idejami, zgodovino in socialnimi razmerami inozemskih Slovanov in v njih buditi zavest slovanske skupnosti. Predsednik Bašmakov je povdaril, da se list ne bo mogel obdržati brez sredstev, teh pa ni in bo treba mnogo let dela, predno se zbudi med ruskimi širokimi sloji toliko zanimanja za slovanstvo, da bi list naročniki vzdrževali. (Dosedanji tednik »Slavjanska Izvestija« je imel samo 800 naročnikov.) V ruskih srednjih šolah se mladina seznaja z zgodovino, zemljepisom in statistiko najrazličnejših držav in narodov, o Slovanih pa ne sliši skoro ničesar. Pred vsem bi bilo treba v ruskih šolah reforme v slovanskem smislu. — Kljub tem pomislekom je večina društvenih članov sklenila izdajati novi dnevnik na delnice 25 rubljev.

— Ob grobu učitelja - poštenjaka Na Mirni dne 7. t. m. umrl vpokojeni nadučitelj g. Martin Grčar se je rodil dne 28. oktobra 1838. v Dupeljnah, župnije Brdo pri Kamniku na Gorenjskem. Učil se je že doma orgljanja, potem pa se šolal v Kamniku pri oo. Franciškaninih in v Idriji. Leta 1875. je prišel kot učitelj na tedanjo enorazrednico na Mirno, kjer je opravljal obenem tudi organistovo službo do leta 1903., ko je stopil v zaslužni pokoj, tedaj celih 28 let in je vzgojil ves sedanji mladi naraščaj v župniji. Bil je blag značaj, vesten učitelj in dober kristjan. Ostal je samski celo življenje. Kako je bil priljubljen na Mirni, kjer je prebil skupaj celih 38 let, je pričal njegov pogreb, ki je bil tako slovesen, da ga stari ljudje ne pomnijo.

— Vojno pilotski znak. Cesar je uvedel vojnopilotski znak, ki se bo nosil na desnih prsih. Znak obstoja iz lavorjevega venca s krono, spodaj so začete cesarjeve črke, cel znak kron. orel z razprostrtimi peruti. Znak podeli vojno ministrstvo na predlog poveljnika zrakoplovnega oddelka vsem tistim osebam aktivne in neaktivne armade, ki zadostijo predpisom.

— Proti »Narodni obrani« v Sarajevu. »A nap« poroča iz Sarajeva, da je policija vdrla pred nekaj dnevi v neko gimnazijo, kjer je več učencev aretirala. Dijakom očitajo, da so imeli tajne konference, v katerih so napravili revolucionarne sklepe. Aretirali so tri dijake. V zvezi s temi aretacijami je tudi aretacija dijaka Marlova v Pragi, ki je bil aretiran med predstavo v nemškem gledališču. V stanovanju aretirane Marlova so našli statut revolucionarne organizacije »Narodna obrana«, ki ima svoj sedež v Beogradu, kakor tudi orožje, patrone in letake. Po konfisciranem statutu se morejo Jugoslovani osvoboditi le po revoluciji. Člani

»Narodne obrane« se obvežejo, da v tem zmislu delujejo. — Odgovornost za to poročilo nosi seveda »A nap«.

— **Ogenj.** Iz Radovice nam pišejo: Dne 2. t. m. se v mraku nas je prestrašil plat zvona. Gorelo je v Bojanjivasi pri Jožefu Rojku h. št. 59. Kajpada so ljudje od vseh strani hiteli na pomoč. Posrečilo se je ogenj hitro omejiti in kmalu zadušiti.

— **Zimski šport v Bohinju.** Iz Bohinja se nam danes brzojavlja: Sneži! Vremenske razmere za sankanje in smučni izborne.

— **Dr. Louis Leger,** znani prijatelj Slovencev, profesor slovanskih jezikov na Celege de France v Parizu, slavi 13. t. m. 70letnico svojega rojstva.

— **Belokranjsko vino.** Iz Radovice nam pišejo: Belokranjsko vino ni tako kislo, kakor se nam je obetalo. Le nekako »čudno« leto je bilo lani za trto. Nekaj vinogradov bogato obloženih, da še ne zlepa tako, takoj tik stoječi pa niti za kebel grozdja. Pa smo škropili in žvepljali, pa vse ni nič pomagalo. Upanja pa le ne izgubimo. Nekateri zdaj še rigolajo, znamenje, da bodo še sadili, dokler se nam ne odpro drugi bolj viri dohodkov. Pa tudi letos se dobi prav dobra kapljica na prodaj, le pridite pogledat in pokusit, tudi dragi nismo, tako, kakor je prav. Torej na svidenje.

— **Vlom.** Iz Šmartnega pri Litiji nam pišejo: V noči med 26. in 27. decembrom l. l. je bilo ulomljeno v Razborškov trgovino. Poleg drugih stvari so vlomilci odnesli baje tudi gotovine 500 kron. Da so vlomilci novinci in domačini, dokazuje to, da so vlomilno orodje, katero so domačini-kovači spoznali za svojo last, deloma pozabili v trgovini, drugo pa zakopali v Jančeto vo kovačnico tako, da je sosedu to opazila. V vasi je vsak prepričan, kdo so storilci, toda javno se nihče noče izpostavljati, dokler jih žandarmerija ne prime. Štirje fantalini v starosti od 16. do 20. leta, katerih nobeden nobenega denarja nima, so v nočeh po vltomu od neke gostilne znosili tri šefane vina in zahtevali cel kuhan žledec in kruha. Natakara je takoj izpoznala, da ti pojbe po poštenem potu niso prišli do denarja, in če bi, bi ne nosili na skrivaj vina iz gostilne, ker se jih je pa bala, jim je prodala vino, žledec je pa utajila. Mlajši od teh se je celo hvallil, da je prišel k njim za praznike neki stric in jim podaril kar celih 500 kron! Poleg navedenega ima žandarmerija še veliko drugih dokazov v rokah. Zahtevamo v imenu pravice natančno preiskavo o vltomu in da se krivci primejo in kaznujejo.

— **Umrl** je v Zagrebu vpokojeni 73-letni domobranski polkovnik Kuzman Budimirovič. Obhajal je pravoslavni božični večer v krogu svoje rodbine, ko mu je nenadoma postalo slabo ter se je zadet od srčne kapi mrtev zgrudil.

— **Umrl** je 5. t. m. na Krku organist tamošnje stolne cerkve in kursor škofijske pisarne Franjo Petris, po rodu s Cresa.

— **Potres v Sarajevu.** Dne 10. t. m. ob 5. uri zjutraj je močan potres okrog Sarajeva potresel zemljo. Škode ni napravil.

— **Nov odvetnik v Radovljici.** Gosp. Fran Kobler, odvetnik v Ljubljani, se v treh mesecih s svojo pisarno preseli v Radovljico.

— **Slovenec v Ameriki ubit.** Iz So. Čekagi, Ill., poročajo: Mihael Perko, rojen na Drenovcu pri Vinici, je sedel doma v družbi svoje žene in peterih otročičev ter čital časopise. Okoli 10. ure zvečer je povedal svoji ženi, da je žejen ter gre čašo pive izpit v bližnji salun. Žena, nič slabega slutega, se je podala k počitku in sladko zaspala. Komaj je bila 1. ura, sliši v sanjah neki utenjen glas, podoben moževemu. Nagloma se vzdigne iz postelje ter vsa prestrašena zapazi svojega moža, vsega potolčenega, sedeti na stolcu in vzdihovati. Začela mu je rane umivati in povpraševati, kaj se mu je zgodilo, toda ni več mogla besedice od njega dobiti. Njegov brat je telefoniral po zdravnika, toda bilo je prepozno, ker za pol ure je izdihnil svojo dušo. Čudno je bilo, kako je bil on v hišo prinešen, ker se ni poznalo nikjer znaka krvi na stopnicah, katere so precej visoke; ampak je bil znak krvi pred salunom, kamor je šel in še v daljavi so bili znaki na železniškem tiru. Očividno je, da je bil napaden od zlobne roke, ker se mu je poznala na čelu vsaka jamica od napravnega ubijalnega železa.

— **Balkan.** špedicijska in kom. delniška družba v Ljubljani, Dunajska cesta 33, je otvorila v pripravnost slavnega občinstva v Šelenburgovi ulici številka 7 »Pri Maliču« (nasproti glavne pošte) mestno pisarno, kjer se sprejemajo vsa naročila ter se dajejo tudi informacije. Telefon št. 100.

Še nikdar se ni zgodilo, da bi za srbske srečke iz leta 1888. bilo toliko zani-

manja, kot ga je sedaj. Pravi vzrok tega zanimanja je težko dognati, gotovo pa je, da veliko privlačne sile leži v dejstvu, da stojimo pred velikim žrebanjem (15. januarja), pri katerem bo izžreban glavni dobiček čistih 100.000 frankov. Kdor hoče v srečnem slučaju obogateti, pri tem pa za srečke le malo izdati, za tega je ustvarjena srbska državna srečka iz leta 1888. Veliko več upanja do bogastva pa nudi seveda turška srečka s svojimi bogatimi glavnimi dobitki v znesku 1.800.000 frankov vsako leto. Turška srečka je dražja, a zato dragocenejša. Pravi računar bo prav gotovo izračunal, da je turška srečka najcenejša. »Slovenska Straža« priporoča obe, in sicer vsakemu ono, ki ustreza njegovim razmeram. — Opozarjamo na današnji zadevni oglas »Slovenske Straže«.

— **Glavni semenj za kože ter kožu-hovino** se bode vršil v ponedeljek, dne 27. t. m., kot navadno v skladiščih tvrde »Balkan«, špedicijska in kom. deln. družba na Dunajski cesti št. 33.

AVSTRO - OGRSKA BANKA

je napravila leta 1912 — 40.079.628 K čistega dobička. Dividenda se je določila delničarjem 8,571 odstotkov, 120 K za akcijo; lani je znašala dividenda za akcijo 104 K 40 h.

KRVAVE OBČINSKE VOLITVE V BUKOVINI.

Ob občinskih volitvah v Dzeminu so se do krvi stopili rumunski in rusinski volilci. Orožniki so le s težavo odstranili volilce izpred volišča. Ranjenih je bilo več oseb.

MALI FINANČNI NAČRT.

Finančni odsek gosposkozbornične komisije se je 10. t. m. posvetoval o takozvanem malem finančnem načrtu. Iz krogov gosposke zbornice se poroča, da obstoja v gosposki zbornici velik odpor proti povišanju osebne dohodnine in proti vpogledu v trgovske knjige.

PREDSEDNIK KLUBA OGRSKE VLADNE STRANKE ODSOPIL.

Predsednik kluba ogrske vladne stranke, Dezider pl. Perczel, je kot predsednik radi bolehnosti odstopil. Dne 21. t. m. izvoli klub novega predsednika, in sicer se izvoli grof Khuen-Hedervary.

NEMČIJA POMNOŽI ARMADO.

Nemški listi poročajo, da namerava Nemčija zopet pomnožiti svojo armado. Poučeni krogi priznavajo, da so sicer poročila časopisja pretirana, a da vojna uprava res namerava zahtevati v državnem zboru dodatne izdatke za armado. Iz Nemčije se tudi oprača, da odstopi že zdaj in ne šele jeseni načelnik generalnega štaba von Moltke in da mu bo sledil generalni poročnik von Guendell.

PRUSIJA NAJAME POSOJILO.

Prusija namerava najeti večje posojilo, ker hoče zgraditi nove prekope in železnice.

KONGRES ARMENCEV.

Armenci, ki študirajo v Lausanneu, so izdali oklic, v katerem vabijo vse Armence, ki obiskujejo francoske univerze, na kongres. Armenska vseučiliška mladina je oklic navdušeno sprejela in se posvetoje o točkah, ki naj bi se na armenskem kongresu razpravljale. Kongres je gotova stvar. Armenci hočejo za svoje težnje in za usodo Armencev v Turčiji zainteresirati Evropo in vse pripraviti za obrambo armenskih pravic.

PROTIAVSTRIJSKI MEETING.

katega se je udeležilo nad 5000 Slovanov, se je vršil v New Yorku v dvorani »Carnegie«. Predsedoval je M. Prince, predsednik senata v Jerseju. Govorniki so vehementno napadali Avstrijo, češ, da se mora razbiti.

NEK »CENTRALNI AVSTRIJSKI SLOVANSKI KOMITE«

objavlja v nekem francoskem listu jako radikalen oklic, v katerem pozivlja vevlasti, naj podpirajo mirno separacijo Češke, Hrvaške, Ogrske in Poljske od monarhije.

Jeseniške novice.

j **Olka.** Pred dnevi je prišel potujoč duhovnik v jeseniško kolodvorsko restavracijo in si naročil večerjo. Neki uradnik c. kr. urada se je čutil poklicanega, da jame mirnega duhovnika pri drugi mizi špikati, pri čemur mu je sekundirala njegova milostljiva. Potniki smo bili na Jesenicah vajeni dostojnega vedenja, ki se ga bo moral tudi dotični gospod uradnik navaditi. Drugi pot ne bomo pardonirali njegovega imena in bo moral kozle, ki jih sam strelja, tudi sam pojesti.

j **Predavanje.** Jutri, v nedeljo zvečer, je v Del. Domu na Savi navadno predavanje. Predava g. kaplan Zbon-tar.

j **Občni zbor.** Prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m. ob 7. uri zvečer bo v Delavskem Domu občni zbor kat. delavskega društva, da se poda poročilo in račun o društvenem delovanju v preteklem letu. Vsi člani naj se gotovo udeležijo občnega zbora in volitve novega odbora!

Ljubljanske novice.

lj **Veliko skloptično predavanje v veliki dvorani »Uniona«** V torek, dne 14. januarja, ob pol 8. uri zvečer. Pri tem predavanju se bodo kazale najnovejše, nalašč za to predavanje izvršene skloptične slike o zadnjih dogodkih na Balkanu. Videli bomo celo vrsto prizorov, ki niso bili pristopni nobenemu kinematografu. Kdor želi videti res izvršne slike balkanskih dogodkov, naj pride v torek, 14. januarja, ob pol 8. uri zvečer v veliko dvorano »Uniona«. Predava g. profesor Šarabon. Vhod v dvorano skozi Frančiškansko ulico. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 60 h, II. vrste 40 h. Stojšča 10 h.

lj **Opozarjamo še enkrat na predstavo »Zapraviljivec«**, ki se vrši jutri v nedeljo dne 12. januarja ob pol 7. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Igra bo na modernem odru »Ljudskega doma« dosegla lep vspeh, zato vabimo Ljubljance, da jo v obilnem številu posetijo. Pevske točke pojo gđ. Sadar, Vrančič, Poženel in društveni moški zbor. Ker je zanimanje veliko, zato prosimo vse, da si že prej preskrbe vstopnice ali v Katoliški Bukvarni ali v trgovini Podboj pri Sv. Petru.

lj **V šentjakobskem prosvetnem društvu** se začne v nedeljo, dne 12. januarja, ob 6. uri zvečer nov ciklus prav zanimivih, za sedanje razmere prav poučnih predavanj. Vabimo k prav obilni udeležbi. Predavanja se potem nadaljujejo vsako nedeljo in praznik ob 6. uri in se sproti ne bodo naznanjevala v časopisih.

lj **Državna policija v Ljubljani** prične poslovati dne 1. aprila. Od mestnih policijskih stražnikov prevzame država okoli 40 mož.

lj **Poroka.** Danes sta se poročila odvetniški kandidat dr. M. Šubič, sin vladnega svetnika I. Šubica in gđna Bela Kavčnik, hčerka višjega deželnega sodnega svetnika Ivan Kavčnika.

lj **Zapiranje trgovin v Ljubljani.** Sinoči je sklicalo »Društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov« k Perlesu shod, da sklepa o nadaljnjih korakih v boju za zgodnejše zapiranje trgovin; zbrani trgovski sotrudniki so sklenili pozvati delegacijo, da urgira na deželni vladi izvršitev zahtev, predloženih v spomenici. Shod je bil prav zanimiv, ker je pokazal, da je vse besedičenje o složenem nastopanju šefov in sotrudnikov lažljivo in škodljivo za sotrudnike. Na shodu so padale jako pikre besede na adresi posameznih trgovcev, ki prav nesramno izkoriščajo svoje oseboje. Pri nekem trgovcu, da omenjamo le en zgled, ki ima več trgovin in nad trideset uslužbencev, še danes nimajo trgovski sotrudniki poldrugournega opoldanskega oddiha, ki jim gre po zakonu: po 12. zapišejo trgovino in ob 1. so že zopet na tlaki. Tudi glede na večerno zapiranje so se čule pritožbe in še vedno se dobe v Ljubljani trgovci, ki bi svoje uslužbenke držali najraje do polnoči v prodajalni. Značilno je, da so ravno ti isti trgovci najhujši izkoriščevalci, ki veljajo v javnosti za največje narodnjake in ki nosijo ob vsaki priliki veliki zvonec.

— **Poročil** se je na Rovih učitelj g. Smole z gđno. Franjo Gril, hčerko najemnika Kozeljce. Bilo srečno!

lj **Promenadni koncert vojaške godbe** bo jutri ob pol 12. uri dopoldne v »Zvezdici«.

lj **Pokopali** so včeraj uslužbenca tukajšnje tobačne tovarne Mateja Aleša, zvestega pristaša S. L. S. Umrl je v visoki starosti 72 let. Pokojnik je bil eden redkih veteranov z bojnege polja leta 1864. in 1866. V priznanje njegovih zaslug je pokojniku izkazala zadnjo čast vojaška godba 27. pešpolka, ki se je udeležil slavne bitke pri Översee, v kateri se je pokojnik odlikoval. Prsa pokojnega junaka je krasilo pet svetinj: dve vojaški in tri zasluzne. Velepospovani, zgledni njegovi rodbini ob bridbi izgubi naše najiskrenejše sožalje.

lj **Umrla** je gospa Fani Seunig roj. Vidali, soproga trgovca g. Karola Seuniga, stara 26 let. Zapiše šest otrok.

lj **Srečno pot!** Včeraj je nek odposlanec novega rudniškega podjetja v Karvinu na Šleškem prišel v Ljubljano nabirat delavce in jih tudi dobil 20 po številu. Pa kake moči so to! Mož se je namreč podal kot neznanec tukajšnjih razmer v žganjarije, kjer je imel srečo. Ker je ljudem obljubil dobro eksistenco, so se mu nekateri žganjarčki rade volje ponudili. Večinoma so vsi znani prijatelji Mestnega loga. Počasi so prikor-

kali proti kolodvoru in se kislih obrazov zapri v skupen voz. Pri odhodu vlak se je začela »krasna« melodija: »Oh zdaj gremo...« in odšli so. Eden očividcev, ki je bil pri prizoru na kolodvoru, se je na glas zasmejal in vzkliznil: »No, po teh pa policiji ne bode žal!«

lj **Pogrebna bratovščina sv. Jožefa** prosi vse letne ude, da prineso svoje doneske znanprej vsi v teku meseca marca, in sicer v trafiklo g. Soukala, Pred škofijo 13, ali k društvenemu načelniku, Kongresni trg št. 2, III. nadst. Istotam se sprejemajo novi udje vsak dan od 1. do 3. ure popoldne. (Glej inserat.) V letu 1912 je pristopilo novih udov 63, umrlo jih je 50. Denarni promet je znašal 11.187 K 14 h, in sicer je bilo prejemkov 5753 K 79 h, izdatkov pa 5433 K 35 h. Stanje društvenega premoženja je bilo koncem leta 1912 16.679 K 10 h. Vseh udov je 686.

lj **Tatinski pomočniki.** Josip Golubic iz Piljenice, Mirko Rajhovič iz Oreha in Blagoje Storič iz Ludbrega pri Varaždinu so bili zaposleni kot sladičarski pomočniki pri Oroslavu Dolencu v Ljubljani. Tekom svojega službovanja so mu vzeli iz delavnice v Veliki Colnarski ulici več voska. Dne 13. decembra leta 1912. so oddali 59 kg. voska kot prtljago na južnem kolodvoru. S to prtljago se je peljal Golubič, kateri je imel še par kilogramov voska v žepu, v Zagreb. Tam je ukradeno blago oddal svojemu bratu, ki je vosek razpečal in mu po pošti poslal 140 kron. Od tega denarja je dal Golubič 60 K Blagoji Skoriču, dočim Rajkovič ni ničesar dobil. Po aretaciji obdolžencev je našel pomočnik Albin Ziegler na podstrešju nad skladiščem še 78 kg voska skritega. Obdolženci, ki svoj čin priznavajo, so bili vsi kaznovani, in sicer Golubič na pet, Skorič na štiri in Rajkovič na tri mesece, vsi trije težke ječe.

lj **Pomagati si je znal.** Ignacij Cunder je bil zavarovalni agent pri banki »Slaviji«. Kot tak je dobival 40% od čiste zavarovalnine, potem pa še od vsakega zavarovanca posebej 2 kroni. Ker je pa dandanes na tem polju za potovalne agente vsled prevelike konkurence jako malo opravila, torej malo zaslužka, je pogodil obdolženec drugo. Fingiral je sam zavarovance, podpisal na ponudbah njih imena, za kar mu je zavarovalnica provizijo izplačala. Na ta način je banko »Slavijo« oškodoval za znesek 275 K 73 vin. Obdolženec, ki ničesar ne taj, bode sedel za to šest tednov v ječi.

Primorske vesti.

p **Naslednik rajnega škofa Flappa.** »Triester Tagblatt« trdi, da je iz dobro poučenega vira izvedel, da postane naslednik rajnega poreškega škofa Flappa goriški prošt državni poslanec dr. Faidutti.

p **Smrt 88 let starega fei ta.** Te dni je umrl na Ravnah pri Črnicah najstarejši mož cele župnije Josip Peršič, star 88 let. Pokojni je bil jako priljubljen, večletnik prednik tretjega reda in povsod spoštovan.

p **Zavržen rekurz liberalcev proti častnim članom v Komnu.** Komenski občinski svet je izvolil za častne občane več mož, ki so si pridobili zasluge za slovenski narod, med njimi tudi dr. Kreka in dr. Šusteršiča. Liberalci so radi tega napadali častne občane po časopisih in vložili proti njim rekurz. Toda v njihovo veliko žalost je bil sedaj ta rekurz zavržen kot neutemeljen.

p **Protestantski agitatorji na delu.** Po Goriškem hodijo še vedno okrog protestantski agitatorji, ki prav usiljivo priporočajo svoje sveto pismo, ki je izšlo v založbi Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Opozarjamo ljudi, da so te brošure od katoliške cerkve prepovedane.

Štajerske novice.

š **Slovenska zmaga.** V slovenjebištriskem okraju je štajercijanstvo v dveh občinah doživelo hud poraz pri občinskih volitvah. V Šmartnem na Pohorju in v Novi vasi. V obeh občinah so zmagali Slovenci.

š **Za župana** v Studencih pri Mariboru baje kandidira odv. koncipient pri dr. Mravlagu, hrvaški renegat dr. Fritz Jurič.

š **Celjske novice.** Ljudsko gibanje. V naši župniji je leta 1912. umrlo 452 oseb, rojene pa so bile 403 osebe; poročenih je bilo 118 parov. — Pravico javnosti je podelilo načno ministrstvo dvorazredni trgovski šoli za deklice tudi za leto 1912/13. — V Celju moramo tudi Slovenci dobiti trgovsko šolo.

š **O naših Sokolih.** Na sokolski deski v mariborskem »Narodnem domu« čitamo: »Tisti, ki je odnesel moj cilin-

der, kljub temu da mu je prevelik, naj ga vendar prinese že enkrat nazaj. — Sledi podpis. — »Srebrna tabatijera g. Majerja nazaj, sicer bo kazenska ovadba vložená!« — Kaj naj to znači? M... tra-ra, m... tra-ra!

Š Poročil se bo v cerkvi Matere Milosti v Mariboru dne 13. januarja popoldne načelnik mariborskega Orla br. Radoslav Korez s šiviljo in vzorno mladenko Nežiko Rampre, sestro č. gosp. Franceta Rampre, kaplana v Marenbergu. Poročal bo mladi par nevestin brat. Obilo božjega blagoslova!

Š Iz zdravniške službe. Zdravnik v Braslovčah, g. dr. Červinka, je imenovan za distriktnega zdravnika za okrožje Braslovče—Polzela. — Dr. Skaza je imenovan za distriktnega zdravnika v Rušah.

Š Smrtna kosa. Pri Sv. Štefanu je umrla dne 6. t. m. pri svojih starih učiteljeva hči Hedviga Podpečan. marljiva gojenka četrtega letnika zasebnega učiteljskega pri Uršulinkah v Ljubljani, previdena s sv. zakramenti. V četrtek se je žalostnega sprevoda udeležilo tukajšnje učitelstvo s šolsko mladino in mnogo vernega ljudstva. Drago pokojnico, vrlo hčerko Marijine družbe, pa je nosilo šest belooblečenih in ovenčanih deklic. V miru naj počiva!

Š Nesreča. V petek, dne 10. t. m. je na polzkem tlaku padla v Mariboru na Tegetthofovi cesti služkinja Elizabeta Hofbauer tako nesrečno, da si je nalomila desno roko in izbila tri zoba.

Š Mariborske novice. Stavba »Theresienhof« v Mariboru zraven novega dravskega mostu je že pod streho. »Theresienhof« bo menda najvišja hiša v Mariboru. V njej bo kavarna, gostilna in razne trgovine ter stanovanja. Med mostom in hišo bodo vodile posebne stopnice, napeljene v vijugasti obliki proti Dravi. — Razkopavati so začeli sedaj tudi cesto po Viktringhofovi ulici. Prenovili jo bodo do pošne ulice; s tem hočejo odpraviti napetost te ulice. — Uradno poslopost bo dogotovljeno do aprila. Uradi, to je okrajno glavarstvo, davkarja in finančna direkcija se preselijo v nove prostore s 1. majem 1913. — Glavni kolodvor bo prenovljen. Južna železnica bo uredila kolodvor tako, da bo sličen onemu v Celovcu. — Nov urednik. Uredništvo lista »Untersteirische Volkszeitung«, ki zasleduje edino načelo, da se mora podpirati in varovati pred padcem nemške Rabitscheva tiskarna, je prevzel brivec Anton Kuzmann. Dosedanjšega urednika Praugnerja so odslovili. — Mestno gospodarstvo je skrajno zavojeno. Mestna hranilnica ima baje celo nad 300.000 K rentne izgube. Poročilo finančnega referenta Pfrimerja v zadnji občinski seji je jasno pokazalo zavojeno nemškonacionalno gospodarstvo.

Š V Ameriko pobegnil je posestnik in gostilničar Jožef Praznik iz Zabukovec. Pregelni so ga dolgovi. Veleindustriju Petru Majdiču je odnesel 40.000 kron.

Š Aretirali so bivšega tajnika občine Teharje Mihaela Feguša, ker je obdolžen, da je sleparil pri zavarovalnici neke hiše, ki je bila na njegovo ime zavarovana, a je pogorela. Sumijo, da je sam zažgal.

Telefonska in brzojavna poročila.

EVROPA NERVOZNA.

London, 11. januarja. »Reuter« iz diplomatskih krogov izve, da narašča med velevladstvi vznemirjenje, ker sta se združili dve dejstvi: trdovratnost Turčije in pritisk Rumunije na Bulgarijo. Nek bulgarski diplomat je izjavil, da priznava, da je položaj resen, toda upa, da napetost poneha in je mogoče, da se Bulgarija in Rumunija tekom prihodnjih dni v obojestransko zadovoljnost pogodite. Velevladstvi so se vsled komplikacije položaja uverile, da bo treba razum že sklenjene demarše v Carigradu še energičnejšega koraka, da se evropski mir zasigura.

SKUPEN KORAK VELESIL V CARIGRADU GOTOV. — TURČIJA TRDOVRATNA DO SKRAJNOSTI.

Carigrad, 11. januarja. Konferenca poslanikov, ki se je vršila 9. t. m. zvečer v avstrijskem poslaništvu pod predsedstvom markija Pallavicinija, je redigirala noto, ki se ima Porti izročiti in doseglja popoln sporazum. Čas izročitve še ni določen, tudi vsebina ni znana, domneva se pa, da se kljub prijaznemu tonu Turčiji svetuje, naj Odrin odstopi.

Kam pa danes? Odbor podpornega društva tobačnega delavstva Vas vabi na predpusno veselico v veliko dvorano „Uniona“. Svira vojaška godba. Vstopnina 1 K.

Porta pa je poslanike baje že obvestila, da njihov korak ne bo imel uspeha. Rešid paša v Londonu ne bo storil nobenega koraka, da se mirovna pogajanja zopet prične. Turški listi pišejo, da je treba le grško brodovje uničiti, pa bo Turčija lahko 150.000 novih čet na bojišče spravila. Če vojska zopet izbruhne, prevzame baje poveljstvo Ertev paša ali Mahmud Šefket paša. Na velevladstvi pa te vesti niso napravile vtisa. Turčija ve, da če vojsko zopet začne, je v nevarnosti tudi njena azijska posest.

POGAJANJA PRI ČATALDŽI.

Carigrad, 11. januarja. »Ipham« je izvedel, da je na sestanku pri Čataldži general Savov dejal, da je Odrin za Bulgarijo zlasti z gospodarskega stališča potreben. Če se Turčija uda, se bo našla podlaga za bulgarsko-turško zvezo. Nazim in Noradunghian sta izjavila, da hoče Turčija Bulgariji pripoznati Solun, ako Odrin Turčiji pusti. Savov je dejal, da bo o tem poročal kralju.

JANINA.

Solun, 11. januarja. Prva grška divizija odkoraka pred Janino. Baje so bili Grki tam poraženi. Na čelu divizije bo baje prestolonaslednik.

ZADOŠČENJE PROCHASKI.

Belgrad, 11. januarja. Prochaska in Tachy dospeta v Prizren, oziroma Mitrovico, 13. t. m., to je pravoslavne novega leta dan, kjer se bo potem vršilo že namanjeno zadoščenje.

RUMUNSKA ZAHREBTNOST.

London, 11. januarja. V vseh tukajšnjih krogih se postopanje Rumunije označuje za jak' grdo. Če je Rumunija vsled svoje nevtrilitete dozdej zaslužila, da se jo kompenzira, je to pravico zdaj izgubila, ker ograja Rumunija evropski mir sploh. Dr. Danev se res zopet pogaja z Misujem, o teku pogajanj pa se varuje najstrožja tajnost. Gotovo je le to, da Rumunija ne zahteva Varne, pač pa vso Dobrudžo s Silistrio, ki je strateško izrednega pomena in katere Bulgarija skoro ne more odstopiti. Zato ni veliko upanja, da se Bulgarija in Rumunija sporazumete, ako Rumunija ne odneha. Bulgari so zelo indignirani, ker so jim Rumuni padli zdaj v hrbet, upajo pa, da si Rumuni ravno s tem zaigrajo simpatije Evrope in se zato ne dajo od Rumunije uplašiti.

POLITIKUJOČ RUMUNSKI GENERAL.

Dunaj, 11. januarja. Bivši rumunski vojni minister Argentoianu je izjavil v »N. Fr. Presse«, da Bulgarija hoče Rumunijo tako dolgo zadrževati, dokler ni sklenjen mir s Turčijo, potem pa ne bo ničesar odstopila. Rumunija tega ne more dopustiti. Če se Bulgarija ne uda, zasedemo severno Bulgarijo s 300.000 možmi, katerim sledi peti dan 200.000. Bulgarija računa na pomoč Rusije, toda v tem hipu nam priskoči na pomoč Avstrija in bi nastala evropska konflagracija. General je mnenja, da ni res, da ima Bulgarija pol milijona vojakov na nogah. Toliko nima cela balkanska zveza, ki bi bila vesela, če se vojska kmalu konča.

SESTANEK MED CAROM FERDINANDOM IN VELIKIM VEZIRJEM.

Carigrad, 11. januarja. Baje je danes veliki vezir odpotoval v avtomobilu proti Čataldži na sestanek s carom Ferdinandom. Veliki vezir hoče predlagati, da Bulgarija Odrin Turčiji pusti, sme pa obdržati predmestje ob postaji, ki je jako važno; vrhutega plača Turčija vojno odškodnino. Vest še ni potrjena.

DARDANELLI.

Pariz, 11. januarja. V prihodnji seji mirovne konference namerava Rusija spraviti na razgovor dardanelsko vprašanje, glede katerega vlada baje med njo in Anglijo na podlagi velikih koncesij perzijskega vprašanja sporazum.

O POGAJANJH V LONDONU.

London, 11. januarja. »Reuter« poroča, da turški delegati še niso bili odpoklicani. Turški delegati izjavljajo, da mora kaka nevtralna oseba posredovati, da se eventualno ponedeljek pogajanja zopet prične. Sicer Turčija svojega stališča ni izpremenila. Nadaljevanje vojske zna prinesiti velika iznenadenja. Velelile bi storile prav, če bi v Sofiji posredovale.

CAR JE ODLOČNO ZA MIR.

Peterburg, 11. januarja. V avdijenci namestnika vojnega ministra je car baje izrazil svoje ogorčenje nad vojnimi hujskarijami v gotovih listih in dejal, da ga to ne bo moglo odvrniti od trd-

nega sklepa, da se vojski izogne. Isto je car izjavil novemu ministru za notranje zadeve je dejal, da je nedopustno, da urednik Bahmakov od uradnega lista prisostvuje agitacijskim večerom panslavistov.

TRIPLELIENTA PROTI ŽELJAM ITALIJE.

Peterburg, 11. januarja. Triplelenta je izrekla načelo, da ne bo pripustila aneksije kateregakoli od Italije zasedenega otoka.

BITOLJ BULGARSKI.

Belgrad, 11. januarja. Zdaj se tudi tu zagotavlja, da se Bitolj prepusti Bulgariji.

MINE V MARMARSKEM MORJU.

Sofija, 11. januarja. Bulgarski generalni štab je odredil, da obal Marmarskega morja, zasedena od bulgarskih čet, zavaruje z minami.

SRBIJA ITALIJI.

Rim, 11. januarja. 9. t. m. je srbski poslanik v Rimu sporočil italijanski vladi sklep Srbije, da se iz Drača umakne.

RUSKI VOJAKI V SRBIJI?

Budimpešta, 11. januarja. »Budapesti Hirlap« javlja, da prevažajo ruske ladje rusko vojaštvo po Donavi na srbsko obrežje, odkoder ga pošiljajo preko Belgrada na bosensko mejo. Vsak dan so jih dosedaj baje pripeljali po 3000 mož.

RUSKI VOJNI SVET.

Peterburg, 11. januarja. Včeraj se je vršil pod carjevim predsedstvom vojni svet, ki je trajal več ur.

TURČIJA IŠČE POSOJILA PO 15 Odstotkov!

Frankobrod, 11. januarja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona, da skuša Turčija dobiti tam denarja po 15 odstotkov, a ga ne more dobiti.

TACHY JE BOLEHEN.

Budimpešta, 11. januarja. »Pester Lloyd« poroča, da je zadoščenje avstrijskemu konzulu v Mitrovici ne bo moglo vršiti 13. t. m., ker je konzul Tachy nekoliko obolel.

BORZA.

Dunaj, 11. januarja. Vsled novih komplikacij je borza danes slabo poslovala.

BULGARSKE IZGUBE.

Dunaj, 11. januarja. Glasom zanesljivih računov so Bulgari v balkanski vojski izgubili 15.000 mrtvih in 35.000 ranjenecv.

ALBANSKO VPRAŠANJE REŠIJO VSE VELISILE.

Dunaj, 11. januarja. »Fremdenbl.« izjavlja proti raznim, v zadnjem času se pojavljajočim vestem o Albaniji in zlasti o njenih mejah, da niti ena teh vesti ni avtentična. Pravi, da je reunita poslanikov oni forum, pred katerim se bo razpravljalo o zadevi, na kar bodo države že svoje ukrepale. Če imamo to dejstvo pred očmi, se ne bomo motili pri presojevanju albanskega vprašanja. Rešile ga bodo velesile.

PESIMISTIČNE VESTI TAKO GLEDE TURČIJE KAKOR GLEDE RUMUNIJE. ZADNJA VEST GOVORI O OMILJENJU BULGARSKO - RUMUNSKEGA SPORA!

London, 11. januarja. Rešid paša je izjavil, da se položaj ni nič izpremenil in da zato turški odposlanci ne bodo ničesar storili, da se konferenca zopet skliče, ker to ni njihova stvar. Ako balkanske države nočejo nič odnehati, ne ve, čemu je bila potrebna konferenca. — Balkanski delegati so tudi izjavili, da ne smatrajo nadaljevanje pogajanj še za potrebno; bilo bi celo škodljivo. — Ker se je preje čulo, da imajo turški delegati nove instrukcije in se je reklo, da je treba le eno formalnost rešiti, da se pogajanja zopet nadaljujejo (namreč, kdo naj jih skliče, ali Rešid paša ali sir Grey), je moralo nekaj novega nastopiti, da so Turki tako trdovratni.

Sofija, 11. januarja. Bulgarsko-rumunsko vprašanje je postalo zelo kritično. Bulgarska vlada se je postavila na stališče, da se izseljevalni politiki Rumunije ne uda, tudi če bi Rumunija Dobrudžo okupirala.

Carigrad, 11. januarja. Rumunski poljedelski minister, ki tukaj biva, je izjavil, da nima politične misije. Ako bi izbruhnil med Rumunijo in Bulgarijo konflikt, bi Rumunija pomagala Turčiji.

Bukarešta, 11. januarja. Tu se govori, da bo Rumunija v 24 urah odpustila svoje čete v Bulgarijo, ako slednja v tem roku ne odgovori. Rumunija zahteva obmejno regulacijo in to, da se trdnjava Silistra podre.

London, 11. januarja. Nek bulgarski delegat je izjavil, da Bulgarija Silistrije ne izroči. Ne bo mogoče zavdati rumunske častnike in vojaške, ki

bodo okupirali deželo, kjer ni nobenega moškega, ampak sami starci, žene in otroci.

London, 11. januarja. (Zadnje poročilo.) Take Jonescu je izjavil, da je v današnji konferenci z dr. Danevom bil sprožen predlog, naj Bulgarija gotov teren Rumuniji odstopi, ko bo Bulgarija od Turčije dobila, kar od nje želi, ker je s tem odstranjena komplikacija, da se Rumunija Turčiji pridruži, se je mednarodni položaj nekoliko omilil.

× × ×

IZ PARLAMENTA.

Dunaj, 11. januarja. Pododsek budgetnega odseka, ki se bavi z nakupom Lloydovih zemljišč, je danes nadaljeval svoja posvetovanja in izvolil za poročevalca dr. Friedmanna.

ČEŠKE POLITIČNE VESTI.

Brno, 11. januarja. Tu se je vršilo posvetovanje zastopnikov vseh čeških strank in se je dosegel volilni kompromis za deželnozborske volitve. Od kompromisa so izključeni samo socialni demokrati.

Praga, 11. januarja. Med obema kriloma agrarne stranke se vrše pogajanja radi furije. Secesionisti zahtevajo predvsem rehabilitacijo Praška.

NARODNO VPRAŠANJE V AVSTRIJI.

Černovice, 11. januarja. V kraju Dzemine je prišlo pri občinskih volitvah do krvavega poboja med Rumuni in Rusini. Nek rusinski učitelj jo je dobil po glavi tako, da ni upati, da bi okrevl. Veliko oseb je ranjenih, veliko aretiranih.

ČEŠKVENI VESTNIK.

Kalosca, 11. januarja. Za nadškofa bo tu imenovan grof Gustav Majlath.

ANGLEŠKI DREADNOUGHTI.

London, 11. januarja. »Daily Mail« poroča, da bo Anglija prihodnje leto zgradila pet ali šest novih dreadnoughtov, predvsem z ozirom na nagli razvoj laškega in avstrijskega brodovja. Budget prihodnjega leta za mornarico bo zato za 18 milijonov šterlingov višji.

NEMŠKI CESAR IN OGNJEGASCI.

Berlin, 11. januarja. Danes ponoči je izbruhnil v cesarski palači v Potsdamu manjši ogenj, ki je trajal 3/4 ure. Cesar je sam pri ognjegasnih delih pomagal in končno ognjegasce s pijačo iz cesarske kleti pogostil.

NEZASLIŠANO BARBARSTVO KITAJSKIH OBLASTI.

Šangaj, 11. januarja. Katoliški misijonarji iz Haininga v provinci Kvangsi poročajo, da je ondotna provincialna oblast 39 gobavcev, katerim so misijonarji hoteli zgraditi zavetišče, pustila z bajneti zgnati v neko jamo, v kateri so jih potem pokrili s s petrolejem namočeno slamo, da so zgoreli. Oblasti trde v ediktu, da so gobavci izvršili zločine, ne da bi navajala dokazov.

ARETACIJA NA REKI.

Reka, 11. januarja. Tu so zaprli faličnega galanterijskega trgovca Gabrijela Maglica, kateremu se očita gojilnišve mahinacije v znesku 160.000 K.

ZAKAJ HOČEJO RUMUNI BULGARSKO SILISTRIJO?

V »Neue Freie Presse« razmotriva nek vojaški strokovnjak strateški pomen bulgarskega ozemlja Silistrija-Kavarna za Rumunijo, ki ga slednja za uspešnejšo ofenzivno akcijo proti Bulgariji nujno rabi. Sedaj bi morali Rumuni v slučaju ofenzivne vojne svojo armado najprej prepeljati čez Donavo, kar bi pa bil zelo težaven posel, ker je reka ponekod celo do 2 km široka in so poleg tega tudi obrežni kraji daleč na okoli zamočvirjeni. Silistrija bi pa bila naravna vrata rumunske ofenzive proti severni Bulgariji. Z bulgarskim ozemljem povečana Dobrudža bi se tudi dala dobro porabiti za močno krilno akcijo, za kar pa dosedanja Dobrudža ne more priti v poštev. Da so tudi Rumunom tle momenti merodajni, dokazujejo njihove teritorialne zahteve, ki naj bi kar le moč zavarovale njihove pozicije v Silistriji.

OSEBNE VESTI S POŠTE.

Za poštnega nadoficijala je imenovan poštni oficijal Fr. Semrov v Ljubljani. Za poštna oficijala sta imenovana poštna asistenta Matej Zupan in Luka Guzelj v Ljubljani.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE.

Dne 27. t. m. praznuje g. Danilo 35letnico svojega delovanja na slovenskem gledališču.

Gospodarsivo.

g Kmetijski poučni tečaj, katere je priredil deželni odbor v nedeljo in na praznik Sv. Treh Kraljev na Bledu, Bohinjski Beli, v Dragatušu in Dobli-čah so se dobro obnesli. Vseh strokovnih predavanj je bilo dvajset. Nekate-

ra predavanja je obiskovalo do 150 poslušalcev, sicer pa vsako do 100.

g **Kmetijsko poučna tečaja** priredi deželni odbor kranjski v nedeljo in ponedeljek 12. in 13. t. m. v Staremtrgu, oziroma Podgradu in na Vrhu pri Vini.

g **I. knjigovodski tečaj v Rušolfovem**, ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem skupno s tarošno obrtno zadrugo, se bo začel v torek, dne 14. t. m. ob 6. uri popoldne v poslopju stare gimnazije. Pouk bo vodil adjunkt Kmetijske šole na Grmu gospod Anton Lapajne. Za vsa pojasnila glede udeležbe tečaja naj se obrne naravnost na voditelja gospoda Lapajne, oziroma načelnika tamošnje zadruge g. I. Sedlarja, gostilničarja in kolarskega mojstra.

Nežni, slabotni otroci

postanejo kmalu močnejši, ako dobivajo nekoliko časa redno Scottovo emulzijo. Ker je veliko bolj okusna in dobrodejna kot navadno ribje olje, in lahko prebavljiva in ker na ugoden učinek ni potreba dolgo časa čakati, jo navadno radi jemljejo. Scottova emulzija pospeši tvorbo trdnega mesa in razvoj močnih mišic, njen vpliv na tvorbo kosti je pa očividna. Na podlagi splošne okrepitve jamejo otroci kazati več veselja do življenja in kmalu jih bomo videli že po kratkem času veselo okoli skakati. Scottova emulzija, v kateri se redilna vrednost ribjega olja po primesi mineralnih soli znatno poveča, zavzema brezpogojno prvo mesto; ampak mora biti pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici je 3 K 30 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 30 vinarjev v zameno za SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuj: na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljka, potem lekarni za poskušnjo.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 11. januarja 1913.

Pšenica za april 1913.	11:86
Pšenica za oktober 1913	11:94
Rž za april 1913	10:28
Rž za oktober 1913	9:71
Oves za april 1913	10:90
Oves za oktober 1913	9:28
Koruza za maj 1913	7:69
Koruza za julij 1913	7:83

To je že 21 let preizkušen kavin dodatek in nadomestek

Resna ženitna ponudba.

139

Strojnik z mesečno plačo na deželi, 26 letne starosti, želi se v svrhu ženitve seznaniti z gospico, ki bi imela nekaj premoženja, veselje do gospodinjstva in bi bila tudi v šivanju malo izurjena. Ozira se le na resne ponudbe z navedbo premoženja in če mogoče s sliko. Lepota postranska stvar, ker se gleda bolj na duševno lepoto. — Ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod šifro „Trajna sreča 139“.

Pletenje in izdelovanje slamnikov.

140

Izurjena strokovna moč za izdelovanje slamnikov, samostojna, dobro porabna, se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe s preprisi spričeval, event. tudi s sliko na

Gališko ligo za pospeševanje obrta (Liga Pomocy przemysłowej) Lvov, Galicija, Panska 11.

1309

Glupec! Ali si še sedaj nisi zapomnil, da kadim samo

JACOBILJEVE ANTINIKOTINSKE
cigaretne stročnice!

Zahvala.

Povodom prebitke izgube našega očeta, moža, brata, zeta in sina, gospoda

131

Antona Perkota
mestnega župana v Višnji gori

Je nam došlo toliko dokazov pri srčnega sočutja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se gospodu deželniemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču za tako tolažilno brzojavko, velečasti domači duhovščini za spretnost, g. pevovodju Janko Škerbincu in tovarišem za ganljivo petje, za darovane vence slavni požarni brambi, slavnemu mestnemu zastopu, občini Dragi, za udeležbo pri pogrebu g. deželnemu poslancu Košaku, g. vodju okraj. glavarstva, vsem gg. županom in svetovalcem, ter vsem udeležencem pogreba in sploh vsem, ki so na kakoršen koli način izkazali zadnjo čast nepozabnemu pokojniku.

Bodi Bog vsem obilen plačnik!
Višnja gora, 10. jan. 1913.

Žalujoča družina Perko.

Zahvala.

132

Vsem udeležencem pogreba gospoda

Martina Grčarja
vpokojenega nadučitelja na Mirni

umrlega dne 9. t. m., se v svojem in v imenu vseh sorodnikov prav priskrbeno zahvaliva za dokaze spoštovanja, ljubezni in hvaležnosti nasproti pokojniku, posebno gg. duhovnikom za spremstvo, g. župniku za lepi govor na pokopališču, gg. sosednjim učiteljem in gospicam učiteljicam za udeležbo in krasno žalostinko na pokopališču, domačemu učitelstvu z otroci, izobraževalnemu društvu, gasilnemu društvu in Marijini družbi za spremstvo in sploh vsem pogrebcem, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast.

Priporočava ga tudi v molitev.
Na Mirni, 9. jan. 1913.

Apolonija Grčar, Marija Grčar
sestri.

Zahvala.

Za vsa za časa boleznij in povodom smrti našega nad vse ljubljene očeta, oziroma soproga, pospoda

Mateja Aleš

uslužb. c. kr. tob. tovarne v pok.

izkazana nam sočutja, bodi tem potom izrečena naša najprišrečnejša zahvala. Pred vsem se pa še osobito zahvaljujemo preč. gosp. župniku Jan Barle-tu za tolažbe polne obiske, dalje veleč. gosp. doktorju H. Höglertu, ki je neumorno stal ne strani trpečemu, slav. nemu poveljništvu tukajšnjega c. in kr. 27. pešpolka, ki je blagohotno naklonilo nekdanjemu sobojevniku na bojnem polju leta 1864 in 1866 godbo in častno spremstvo na njegovi zadnji poti in slednjič slavnemu predstojništvu c. kr. tob. tovarne, darovalcem krasnih vencev in vsem ki so preljubljenega pokojnika spremlili v tako častnem številu k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 11. jan. 1913.

Globoko žalujoči ostali.

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

pri župni cerkvi na Koroški Beli na Gorenjskem. Plača 800 kron, prosto stanovanje in postranski dohodki.

Zahvala.

Podpisana Ivana Kralj, posestnica z Bučke št. 18., župnije Skočjan pri Mokronogu, je v noči od 1. do 2. decembra l. 1912 pogorela. Bila je zavarovana pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Ta je takoj po obvestilu poslala na lice mesta cenilca, ki je škodo pravično presodil. Dobila je izplačano vso zavarovalnino in vso škodo povrnjeno, za kar se omenjeni zavarovalnici na tem mestu priskrbeno zahvaljuje in jo vsem toplo priporoča.

Škočjan, 7. januarja 1913.

112

Ivana Kralj, posestnica.

Ostanki blaga,

ki zadostujejo za kompl. obleko za gospode, hlače, paltoje, damske kostume, plašče, krila itd.

kateri so se pri meni v veliki množini nabrali, dam radi pomanjkanja prostora, čisto pod ceno. 115

Exportna tovarna blaga
Karl Kasper
Innmost (Innsbruck) 58.

Naj se zahteva vzorce ostankov blaga za gospode in dame, poštnine prosto.

V predmestju se takoj odda

84

mala trgovina z mešanim blagom

jako priporočljiva za izvežbano prodajalco. Letni promet K 12.000 in se zaradi poglobitve Ljubljane lahko pomnoži na 20.000 K. Natančna pojasnila

H. Richter, Colzova cesta 1.

Išče se za takojšnji nastop

4158

mizarski pomočnik

dobro izurjen delavec, krščanskega duha ter trezen. Plačilo primerno po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo na naslov: Babič Jakob, mizarski mojster, Babič, Marežice pri Kopru, Istra.

RAVARNA „AUSTRIJA“ sprejme takoj

blagajničarko.

Južno-italijanska vinarna in vinska veletrgovina

Tommaso Todisco

Glavna klet in pisarna: Dunaj XV, Fünfhausg. 10. Prosta zaloga na Dunaju: ekspozitura glavnega carinskega urada, X/2, Favoritenplatz, v Berolinu kralj. carinski urad, I. Packhof. 3563

Samo pri nas pristno.

Zelo ugoden nakup

40 METROV OSTANKOV

zefira, voile, flanele in drugega pralnega blaga, zelo lepi v dolgoti od 1—8 metrov, sortirani. Pošilja se po povzetju, franko za 18 kron. Najboljša razposiljalnica

V. I. Havliček & Bratje, Podebrad, (Češko):

Od teh ostankov se vzorci ne morejo razposiljati. Kolekcija vzorcev modnega blaga in manufaktur z navedbami nizkih cen pošiljamo franko.

116

Penzijo s klavirjem

138

se išče za mlado, dobro vzgojeno damo pri fini slovenski rodbini v svrhu priučena slovenščine. Ponudbe s ceno na 1894, poste restante, Dunaj VIII Mariatreugasse. Celi naslov v upravi.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti 3534

Pred Skofljo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Staubene parcele

na Dunajski cesti o Ljubljani pred delavskimi hišami in na Glincah takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku **JOS. TRIBUC**, na Glincah 37. 2127

Sprejme se

133

strojnik

v velikem industrijskem podjetju na Spodnjem Štajerskem

Ponudbe pod šifro „Strojnik 133“ na upravo tega lista.

Moderno urejen

130

umetni in valjni mlin

na Kranjskem, ležeč v bližini železnice, s trajno vodno močjo, velikimi skladišči, z dobro ohranjenim hišnim in gospodarskim poslopjem, živinskimi in svinjskimi hlevi, ter veliko ekonomijo se ceno proda ali da v najem. Prijazne ponudbe pod šifro „Moderni mlin 130“ na upravo tega lista.

Sprejme se deček poštenih starišev in v starosti od 16 do 17 let za

mesarskega vajenca

na Gorenjskem. Nastop takoj. Ponudbe pod šifro „Vajenec št. 129“.

129

Ženitna ponudba.

Zjobražen mlad in soliden posestnik, trgovec, srednje-visoke čedne unanosti iz prijazne vasi blizu mesta, želi spoznati olikano, domače vzgojeno, narodno, 20—28 letno gospico nedolžne preteklosti, dobrega zdravlja ter z veseljem do trgovine in gospodinjstva. Dobro, rahločulno srce in pa brez 30.000 K dote naj povzdigne srečo in premoženje nad sto tisoč. Obširne ponudbe s sliko, ki se lajno vrne, pod: „Tihla sreča 1913“ do 17. prosinca na upravo „Slovenca“ pod številko 92.

Sprejme se takoj priden

96

učenec ali učenka

v trgovino z mešanim blagom na deželi. Prednost imajo taki, ki umejo nekaj nemški in so temu poslu že deloma vajeni. Ponudbe na upravo tega lista pod št. 96.

Potrži žalosti javljamo, da nam je kruta smrt ugrabila na Dunaju dne 8. januarja po kratkem, mučnem trpljenju našega predragega prijatelja gospoda

dr. med. Hugo Perenyi-ja

zobozdravnika.

Dragemu rajnemu, ki je bil vedno vrl značaj bodo ohranili blag spomin njegovi

136

Ijubljanski prijatelj.

Tržiške novice.

t Društveno. Narodno igranje »Naša kri« je uprizoril ženski odsek društva sv. Jožefa zadnje nedelje ter na praznik sv. Treh kraljev. Smelo trdimo, da je bila ta igra izmed vseh, kar jih je bilo doslej videti na našem odru, najboljše uprizorjena, pač zato, ker so bile glavne vloge v jako večjih rokah in je bila igra izvrstno naučena. — V tork je predaval g. župnik o vseh najvažnejših dogodkih lanskega leta. — V nedeljo, 12. t. m., ob 9. dopoldne ima tukajšnja skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze v prostorih društva sv. Jožefa redni občni zbor. Popoldne ob petih je skioptično predavanje. Na 64 barvanih slikah bomo videli najganjlivejše prizore iz svetovno-znanega romana »Ben Hur«, kojega dejanje se vrši ob času Kristusovem.

t Poročila se je 7. t. m. gđna. Marija Mally, hčerka g. tovarnarja K. Mallyja, z g. Karolom Hermann, c. kr. nadporočnikom in profesorjem na c. kr. vojaški realki v št. Hipolitu.

Idrijske novice.

i Vincencijeva družba je podpirala minulo leto 86 oseb. Imela je 2410 K 38 vin. dohodkov in 3313 K 78 vin. stroškov, tedaj 903 K 40 vin. primanjkljaja. Znano je, da delavni člani pri nas največ dajo, v tem oziru prekose vse konference na Kranjskem. Prejšnja leta je tudi naša dobila nekaj legatov in je zato izdatno podpirala potrebne. Letos je pač prevzela vse reze, a izredne podpore ni bilo. Ker so se še živila podražila, je nastal omenjeni dolg 903 K 40 vin. Treba bode podpore letos zmanjšati. Marsikateri bo bridko občutil, ko ne bo več toliko živil dobival, a dokler družba ne dobi več izvanrednih donoskov, je primorana skrbeti darove, da ne zabrede v prevelik dolg.

i Naša elektrika. V zadnji sobotni številki »Slovenca« se je pritoževal interesent, da je elektrarna zvišala v novem letu za 10 odstotkov plačila za električni tok. Naj bode tudi nam dovoljeno, da nekaj povemo. Vsakrati bo priznal, da si je v zadnjem času elektrarna prizadevala postreči odjemalce tako, kar je bilo mogoče. Ako primerjamo prejšnje čase, ko je kar naenkrat luč ugasnila, celo pri kaki veselici, ali luč menjavala svojo svetlobo, in pa sedanje, ko se vse vrši brez hibe in so odjemalci kar najbolje postreženi, je samo ob sebi umevno, da je to mnogo stalo. Omislili so se akumulatorji za 20.000 kron, nastavljal se je zanesljiv monter, a vedno se je še plačalo za kilovatno uro po 6 vinarjev, medtem ko velja v Ljubljani 7 vinarjev. Sedaj je pa še vse v ceni poskočilo. Premog za 50 odstotkov, delavci so bili prej zadovoljni s plačo po 20 vinarjev na uro, sedaj terjajo 40—50 vinarjev, in hranilnica je poskočila kar za celi odstotek pri dolžnikih, kar pomenja v novem letu skoraj 1000 kron več obresti. Ali naj pri takih cenah elektrarna pride v dolg, da bo delala z izgubo? Koliko časa? V par letih bi morala ustaviti delo in odjemalci, ki imajo sedaj ugodno in varno razsvetljavo, bi si morali zopet omisliti petrolejke. Saj smo tudi vino pred štirimi leti dobivali po 22 vinarjev, sedaj ga moramo plačati iz istega vinograda po 50 vinarjev. To naj ob kratkem zadostuje, da sprevidijo odjemalci, da 10-odstotno zvišanje ni bilo kako izkoriščanje, ampak le edini poizkus, da se naprava ohrani.

i 20 ur na dan prostega časa imajo gospodje v župnišču, tako se je izrazil mestni uradnik osebi, ki je pri njem iskala spis, ki so ga drugim strankam dali, a njej odrekli. Pojte v župnišče, tam naj naredite, saj imajo čas! Ono duševno revčice, ki dela na občinskem uradu par ur in je za to dobro plačano, misli, da se sme vsajati nad strankami. Za a-b-c, ki si ga je pridobilo na idrijski ljudski šoli, ima že dosti prostega časa. Svetujemo mu, naj se malo ponižnejše vede, in dela to, za kar ga plačujemo, kajti dandanes se hitro dobi druga moč, ki bo bolj na svojem mestu.

KNJIGOTRŽTVO.

Tolažba dušam v vicah. Molitvenik v korist in tolažbo našim ranjlim. Cena z rdečo obrezo 1 K 20 vin., z zlato obrezo 2 K, v šagrino z zlato obrezo 2 K 60 vin. Knjiga ima zelo priročno žepno obliko; cena je jako nizka, saj ima molitvenik okoli 250 strani. Molitvenik ima mnogo premišljevanj o vicah, vse mašne in druge važne molitve so tiskane z zelo razločnim, večjim tiskom. Molitvenik, ki se bo radi svojega prebalega namena gotovo takoj razširil med Slovenci, se dobiva in naroča v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**

»Getzemani in Golga.« Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Ta znani in splošno pogrešani molitvenik izide še pred začetkom letošnjega leta v novi prestavi, ki jo je oskrbel g. Fr. Steržaj. Molitvenik založi »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in bo znašala cena za lepo opremljeno knjigo z rdečo obrezo okoli 2 K 80 vin.

Ta molitvenik ima krasna premišljevanja o trpljenju Gospodovem, zato se je tako silno priljubil in udomačil med slovenskim ljudstvom, da je bilo povpraševanje po njem, odkar je pošla stara Volčičeva izdaja, vedno večje. Na vseobčo željo izide torej ta molitvenik, ki ima res krasno in prevzvišeno vsebino v novem, na podlagi izvirnika posebej prirejenem natisu. Velika prednost nove izdaje je tudi priročna zunanja oblika in izbrana oprema, s katero se bo odlikoval ta molitvenik pred drugimi tovrstnimi knjigami. Krasen molitvenik, ki je itak že znan v vsaki slovenski hiši, vsestransko toplo priporočamo.

*** Župne urade opozarjamo,** da je knezoškofijski ordinariat ljubljanski s 1. januarjem 1913 oficijelno predpisal novo izdajo »Lesar, Berila in evanجيلi« kot edino dovoljenje za porabo v vseh cerkvah ljubljanske škofije. (Glej Ljubljanski škofijski list št. 10, 1. 1912). Isto velja tudi za tržaško škofijo in goriško nadškofijo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Zobna krema
KALODONT
Usna voda

C. Kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega risanja. Dobi se tudi kroj po životni meri. Istotako se izdelujejo obleke točno in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,
Ljubljana, Stari trg 28.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih kataris, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno **podpiralno sredstvo** pri karlovarjskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih
Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihaelu Kasner-u, Peter Lass-niku in Andreju Šarabonu, Ljubljana. 11

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zob-
čistil. sred-
stvo
Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. hiša **Prokop Skokovský in sin** v Humpolcu na Češkem. **CEFIRI**
Vzorni na zahtevo franko. Zelo zmerna cena. Na željo dam tukaj izgovoriti gospod. obleke.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, **Frančiškanska ulica 8.** Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

ŠIVILJA

katera je v prikrojevanju in šivanju že nekoliko izurjena in se s šivanjem že dalj časa peča, želi v svrhu večje izpopolnitve v krojnem risanju v kaki večji delavnici za ženske obleke v Ljubljani nastopiti pod ugodnimi pogoji pouk. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 66. 66

Pozor!

Proda se na Spodnjem Štajerskem

krasno posestvo

oddaljeno tri četrti ure hoda od železniške postaje, na ravnini, z lepimi poslopji, hlevi in šupami. Posestvo meri 18 oralo, redi se lahko 12 glav goveje živine in 30 prešičev. Lastnik proda posestvo iz proste roke radi družinskih razmer, kupna cena K 24.000, plačilni pogoji so zelo ugodni. Natančna pojasnila daje: **FR. GOLOB**, mesar in posestnik v Sp. Šiški pri Ljubljani. 102

Nadležne kocine
na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah
odstranjevalec kocin
dr. H. Rixa
sajam, neškodljiv, gotov uspeh. Skatla za K 4 — zadostuje. Razpoložljiva strogo diskretno.
K. S. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H.
Zaloge v Ljubljani: Lekarna »pri zlatem Jelenu«, parfumerija A. Kaučič in drogerija »Adrija«.

V našem dam
hišo z gostilno

3 sobe, 4 čimnate, 1 kuhinja, klet, 2 shrambi, kegljišče, zaprtje in se more tudi pozimi kegljati, dalje hlev, lopa, vrtič za zelenjavo, 2 travnika, 2 njivi. Več se izve pri **Sušnik Franc**, Spodnji trg 52, škofja Loka. 100

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA
poslajene odvajalne **kroglice**

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primas, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajo, kri čistijo; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin. ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, sane le 2 K. Če se pošlje naprej K 245, se pošlje franko 1 ovoj.

zaprte

Svarilo! Nujno se svrži pred ponarejanji. Zahtevati: Filipa Neustaina »odvajalne kroglice«. Pristne le, če no i vsaka skatljica in navodilo niso tako isto varstveno znanko v rdeči-črni barvi. »Sv. Leopold« in podpis »Filip Neustein, Apotheke«. Naše trgovsko sodniško zavarovanje embalaže morajo imeti našo »vidko«.

Filipa Neustaina lekarna
»pri sv. Leopoldu«
— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: **Rihard Sušnik**, lekarnar, 3459 in v več drugih lekarnah.

Iščejo se

potniki

za kranjsko deželo za najnovejšo patentirano iznajdbo; izboren zaslužek. Znanje ni potrebno, zahteva se samo poštenost in lepo vedenje nasproti občinstvu. Kavcije potrebno 30 kron. Vsa nadaljna pojasnila se dobe pri generalnem zastopstvu

F. Kovač, Solkan, Gorica.

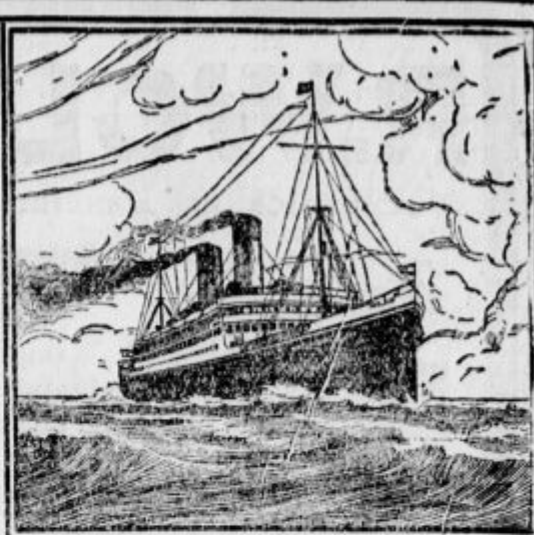
Stavbeno in umetno ključavničarstvo z motorno močjo in vodovodni instalater

Ivan Triller
na Bledu, Gorenjsko,

v vseh mestih olikovanih se priporočajo slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor štedilnike vseh vrst od priprostih do najfinjših, železne in žične ograje, obhajilne mize, laterne i. t. d. lastnega izdelka, po najnižjih cenah.

Popravila točno. — Proračuni brezplačno in poštnine prosto.

3858

Potniki v severno in južno Ameriko se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Santos i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače brane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

21

Ženitna ponudba.

Dobro situiran trgovec v Ljubljani, 30 let star, želi v svrhu takojšnje ženitve znanje z gospico ali pa mlado vdovo, katera bi imela 5—10.000 K premoženja ter veselje do boljše trgovine. — Ponudbe s sliko, katera se takoj vrne, pod imenom »Ludvik« pošiljo ležeče, Ljubljana, glavna pošta. Tajnost častna stvar. 79

Ugodna prilika! Proda se lepo

kmečko posestvo

v lepem kraju na Gorenjskem. Jako pripravno za mlekarstvo in sadjerejo. Pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove upravnistvo tega lista pod št. 119. (Znamka za odgovor.) 119

Učenca

poštenih starišev sprejme takoj za mizarstvo obrt **JOSIP PLANIKŠEK**, mizararski mojster, Gucije št. 17, p. št. Vid nad Ljubljano. 123

Trgovski pomočnik

se sprejme za manufakturno blago itd. za več let v službo. Priliko ima naučiti se nemščine in italijanščine. Ponudbe naj se se pošljejo na **I. MIHELIC, Warenhaus, Kandersteg (Bern) Švica.** 113

Telefon 145. 2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica
J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

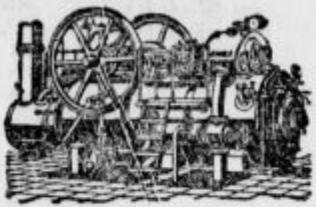
se priporočajo za nabavo zvonov, melod, in harmon, zvanila vsake velikosti in glasu jamstvo za določen in poln glas, najčistejšo vglasilitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kovanega železa ali bron. Lahkolno zvonjenje, najboljše način tla. Nagla izviritev najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji, stari nerabni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izde ujejo železna stojala najboljša konstrukcije z dolgoletnim jamstvom. Iporočeni in prospekti vsak č s zasloni in franko na razp lago, enako tudi pripočila kakor tudi priznala pisma.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

**R. WOLF MAGDEBURG-
BUCKAU**

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt števil. 21.

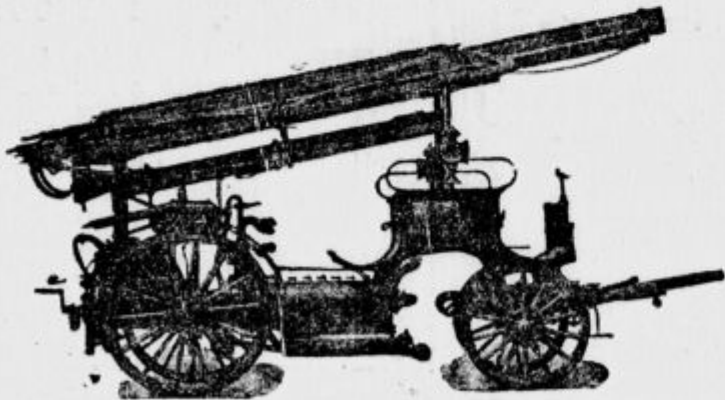
Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem. 3438

Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 HP.

obratni stroji z najvišjo popolnostjo in do-
bičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 720.000 H.

Hitra pomoč odločuje!**Konrad Rosenbauer & Kneitschel**v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih
brizgalnic v Avstriji,katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno uspešnimi slučajmi, da je gašenje
s temi modernimi izboljšanimi stroji najuspešnejše.Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in
štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozni in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev
najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter
cevi izvrstne kvalitete tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi
vsak na zahtevo brezplačno in franko.Društva obiskuje
brezplačno za-
stopnik tvrdke**Fran
Samsa**
Zagreb,
Gunduličeva ulica
št. 21. 3562**Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici**ki ima svojo pisarno v hotelu Bastl, I. nadstropje
in svoje uradne ure vsak dan od 9. ure do 12. ure dopold.
in od 2. do 4. ure popoldne, naznanja, daod 1. januarja dalje obrestuje vse
hranilne vloge po**4 3/4 %**tako da vsak vlagatelj prejme letno čistih
obrestij od vsakih 100 kron 4 krone 75 v.**Načelstvo.**

42

Starosloveča livarna zvonov Francesco Broili in sinova

Udine (Chiavris)

in

Gorica (Corso Francesco Gius. 88).Odklikovana z zlato medaljo in s častno diplomom na
največih razstavah tuzemstva in inozemstva.
Izgotavlja skupne harmonične zvonove v vsaki
velikosti, vsaki zaželeni teži, številki in glasu,
kakor tudi posamezne zvonove k drugim, zago-
stavlja soglasje in čistoglasen razdonoči zvok.
Sestavlja železne odrenice za oporo zvonov, iz-
vršuje popolno montranje in prevzame vsa po-
pravila v teku enega leta na lastno stroške.
Dovoljujejo se ugodne cene in povoljni plačilni po-
goji, kateri so plačljivi samo po odobrenju in v slu-
čaju, da so zvonovi v splošno zadovoljnost izvršeni.
Izdelava tudi kipe, plakete, vence iz bronza in
vsakovrstne druge umetne izdelke.
Na željo in brez zaveze se razpošiljajo načrti in
obrisi, se dajo uveti in pojasniti, eventualno
lahko pride tehnično izobražena oseba na pogo-
vor k naročevalcu.

Poizvedba pri 3080 52

Francesco Broili v Gorici.**Najceneje
nove gibljive brzoparilnike**vse vrste slamorenice in vse
druge poljedelske stroje ter
železnino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549

Ne zamudite zahtevati cenik.

Zaloga pohištva in
tapetniškega blaga**Fr. Kapus**Ljubljana, Marije
Ter. c. 11 (Kolizej).**Zaloga spalnih
ter jedilnih sob**

v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo

≡ pohištvo. ≡Priznano solidno blago
ter najnižje cene.**Zaloga otomanov
divanov, žimnic**različne kakovosti;
zajamčeno trpežni izdelki.Velika izbira
otroških vozičkov
vsakovrstnih slik, ogledal itd.**„Slov. Straža“ Vam pravi: Ne pahnite od sebe sreče, ki se Vam ponuja!**Kupite srbsko državno srečko iz l. 1888 v izborni skupini 3 srečk na 46 me-
sečnih obrokov po K 3-25, še boljše pa v skupini 4 srečk na 46 mesečnih obrokov
po K 5-50 z 11 žrebanji vsako leto! Srbska srečka sama zamore se dobiti na
mesečne obroke po samo eno krono!**Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov vsako leto!**Ne prezrite, da se dne 1. februarja 1913 vrši žrebanje turških srečk z glavnimi
dobitki po 3-krat 400.000 in 3-krat 200.000 frankov vsako leto! Turške srečke so
prej kot slej najboljše in povsem varne srečke. Mesečni obrok K 4-75. Velika
skupina s turško, srbsko in še dvema drugima srečkama na mesečne obroke
po K 6-25. 46**Vse ponudene srečke morajo biti izžrebane!**Naročnina za vsak mesec izhajajoče slovensko poročilo o žrebanjih vseh važ-
nejših srečk stane letno 2 kroni. — Pojasnila daje in naročila sprejema za
„Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.**Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.**Samo
pristneče
na
podplatih

3164 10—1

**Šent Peterburške
GALOSHE**
čevlji za snegVsak dan jih izdela
tovarna
60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago

I. C. MAYERZaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.**Manufakturna trgovina**
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.